

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Emniyet Genel Müdürlüğü

SAYI : B.05.1.EGM.0.13.03.02/16147
71810-12/Gnl.D.6-6

KONU: Uygulama Talimatı

22 HAZİRAN 2006
EGM-GENELGE NO: 57
BAKANLIK GENELGE NO: 57

D O S Y A

- İLGİ :** a)24 Temmuz 2003 tarih ve 25178 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı
b)1951 Tarihli Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Cenevre Sözleşmesi
c)1967 Tarihli Newyork Protokolü
d)12.06.2002 gün ve 126701 sayılı Birleştirilmiş Hizmet Genelgesi.
e)30.11.1994 tarih ve 22127/23582 sayılı Resmi Gazetelerde yayımlanan 94/6169 sayılı İltica Sığınma Yönetmeliği ve Değişiklikleri.
f)27.01.2006 tarih / 2006-9938 sayılı yönetmelik değişikliği
g)12.08.2005 tarih ve 22093/141460 sayılı genelgemiz.
h)25 Mart 2005 tarihli Başbakanlık Makamı Oluru ile yürürlüğe giren “Türkiye’nin İltica ve Göç Ulusal Eylem Planı”.
ı)Umum Valiliklere ve EGM-Kriminal Polis Laboratuvarları Dairesi Başkanlığına muhatap 04.03.2005 tarih ve B.05,1.EGM.0.13.03.02. 6100-46314 sayılı Parmak izi genelgesi.

Temel hak ve özgürlüklere ilişkin uluslararası mevzuatın benimsenmesi ve etkili biçimde uygulanması tüm dünya ülkelerinde her geçen gün büyük önem arz etmektedir. Bu açıdan, Ülkemiz bu güne kadar, temel hak ve özgürlüklerin korunması ve saygı görmesi hususlarındaki düzenlemeleri güçlendiren ve güvence altına alan kapsamlı anayasal ve yasal reformlar gerçekleştirmiştir.

Anayasamızın 90’ncı maddesinde “Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası anlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası anlaşma hükümlerinin esas alınacağı” hususu göz önünde bulundurulduğunda, Ülkemizin de bu konu üzerinde son derece hassasiyet gösterdiği görülmektedir.

Temel hak ve özgürlüklerin korunması açısından iltica alanında sığınmacı ve mültecilerle ilgili olarak 28 Temmuz 1951 tarihli Mültecilerin Hukuki Durumuna İlişkin Cenevre Sözleşmesinin ve 31 Ocak 1967 tarihli Protokol (1951 Cenevre Sözleşmesi ve 1967 Protokolü) temel hukuki belgedir.

Ancak, 1951 Cenevre Sözleşmesi, bazı özel tarihsel koşullar bağlamında hazırlanmış olması nedeniyle sözleşmede bulunan mülteci tanımı gelinen süreçte her türlü meşru korunma ihtiyacını karşılayamaz hale gelmiştir.

Bunun yanı sıra, özellikle AB’ne üye ülkelerin ve dünyanın diğer birçok ülkesinin uluslararası insan hakları yükümlülükleri, geliştirilen yeni hukuki araçlar ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin yorumları nedeniyle gelişmeye uğramıştır.

Bu nedenle, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS), Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) kararları gibi uluslararası mevzuat ve AB Müktesebatı içerisinde de iltica ile ilgili doğrudan ya da dolaylı hükümler yer almaktadır.

AB Müktesebatının temelini oluşturan hukuki araçlardan biri olan ve 01 Mayıs 1999 tarihinde yürürlüğe giren Amsterdam Antlaşması, Birliğin, özgürlük, demokrasi, insan haklarına ve temel özgürlüklere saygı ve hukukun üstünlüğü ilkeleri üzerine kurulduğu, bunların bütün ülkelerin ortak ilkeleri olduğunu ifade etmektedir.

AB üye devletleri, özellikle 2001 yılından itibaren bugüne kadar gelinen süreçte uzun süren müzakerelerin ardından, iltica ve göç alanında önemli müktesebat benimsemişlerdir. Söz konusu müktesebat incelendiğinde, sığınmacı ve mülteciler açısından 1951 Cenevre Sözleşmesi ve 1967 Protokolü ile diğer insan hakları belgelerinin yükümlülüklerini yerine getirme konusunda tam anlamıyla kararlılık gösterilmesi gerektiği açıkça görülmektedir.

Bu çerçevede, ortak ilkeler bağlamında, uluslararası korumadan yararlanmak isteyen yabancılara (üçüncü ülke vatandaşlarına) uygun bir statü sunmak ve geri göndermeme veya iade etmeme (non-refoulement) ilkesine uygun davranmak amacıyla mülteci koruması, tali (ikincil) koruma ve geçici koruma konularında ortak politika geliştirilmesi ve uygulamalarının uyumlaştırılması istenmektedir.

Ayrıca bu süreçte iltica politikaları ile ilgili konularda Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği ve ilgili diğer uluslararası kuruluşlarla istişarede bulunulması vurgulanmaktadır.

Bunun yanı sıra, söz konusu kişilerin insani ihtiyaçlarına cevap verme kabiliyetine sahip olunması ve bu kişilerin buldukları ülkenin toplumu ile entegre edilmesini sağlamaya yönelik düzenlemelerin yapılması konuları üye ülkeler için bir zorunluluk olarak ortaya konmaktadır.

Diğer taraftan, söz konusu düzenlemeler sadece sığınmacı ve mültecilerle ilgili olarak değil aynı zamanda ülke topraklarında iltica amacı dışında ikamet eden diğer yabancılar için de geçerlidir.

İlgili düzenlemelerde söz konusu kişilere, AB vatandaşlarına sağlanan haklara yakın bir dizi tek tip haklar (örneğin: ikamet hakkı, öğrenim görme hakkı ve ücretli veya serbest meslek sahibi olarak çalışma hakkı gibi) ve yükümlülükler verilmesi ve Birlik vatandaşına uygulandığı şekliyle hakkaniyetli muamele gösterilmesi gerektiği vurgulanmakta, ayrıca iltica ve göç müktesebatı uygulanırken ekonomik, sosyal ve kültürel hayatta ayrımcılık, ırkçılık ve yabancı düşmanlığına karşı tedbirlerin geliştirilmesi gerektiği ifade edilmektedir.

Sözü edilen düzenlemelerin üye ülkelerde hayata geçirilmesi için, Amsterdam Antlaşmasının 249ncü maddesi doğrultusunda, AB çatısı altında yer alan kurum ve organlarca ilticaya ilişkin olarak “müktesebat” tanımı içine giren “yönetmelikler”, “yönergeler”, “kararlar” ve “tavsiyeler” “görüşler” şeklinde adlandırılan bir dizi hukuki düzenlemeler yayınlanmakta ve uygulamaya konmaktadır.

“Yönetmelikler” olarak adlandırılan her düzenleme tüm üye ülkelerde bütünüyle bağlayıcı ve doğrudan doğruya geçerli olmaktadır.

“Yönerge” olarak adlandırılan düzenlemeler ise gerçekleştirilecek amaç bakımından hitap ettiği her ülke üzerinde bağlayıcı olmakta ancak, biçim ve yöntemler konusunda tercihi üye devletlerin ulusal makamlarına bırakmaktadır.

“Karar” olarak adlandırılan her düzenleme, hitap ettiği taraflar üzerinde bütünüyle bağlayıcı özelliğe sahipken “Tavsiye” ve “görüşlerin” ise bağlayıcı gücü bulunmamaktadır.

Bu nedenle, AB’ne aday ülkelerin de uyum sürecinde bu belgelerde ifade edilen asgari standartları yerine getirmeleri gerekmektedir.

Aday Ülke konumundaki Ülkemizin iltica ve göç alanlarında Avrupa Birliğine üyelik çalışmaları, 19 Mayıs 2003 tarihli Katılım Ortaklığı Belgesinde yer alan taahhütler ve 24 Temmuz 2003 tarih ve 2003/5930 sayılı Bakanlar Kurulunun Kararı ile kabul edilen; Avrupa Birliği Müktesebatının üstlenilmesine ilişkin Türkiye Ulusal Programında yer alan taahhütler çerçevesinde Bakanlığımızca yürütülmektedir.

Daha önce Aday statüsünde olan ancak şu an AB üyesi olan ülkeleri, yukarıda özetlenen AB Müktesebatını bağlayıcılık ölçülerine göre ya doğrudan uygulamaya koymuşlar, ya da iç hukuka uyumlaştırmışlardır. AB Üye ülkelerinin aday statüsündeyken yerine getirdikleri şekilde, Türkiye de iltica ve göç konularındaki yasal mevzuatı ve uygulamalarını Türkiye Ulusal Programı’nda 24’üncü fasıl “Adalet ve İçişleri” Bölümünün 24.1: “İltica Alanında AB Mevzuatına Uyumun Başlatılması ve İltica Alanında Kapasitenin Geliştirilmesi” başlığı altında yer alan taahhütler doğrultusunda

uyumlaştırma süreci içerisinde. Öngörülen uyumlaştırmaların hangi AB Müktesebatı çerçevesinde yapılacağı Ulusal Programda belirtilmiştir.

Türkiye Ulusal Programında Adalet ve İçişleri başlığı altında belirtilen müktesebata uyum sağlanması açısından, mülteciler için konaklama ve sosyal destek mekanizmalarının geliştirilmesi çalışmalarının sürdürülmesi olmak üzere, bu alandaki idari ve teknik kapasitenin geliştirilmesi öngörülmüştür.

Bu çerçevede, Ulusal Program doğrultusunda, 2004–2005 yıllarında Danimarka - İngiltere konsorsiyumu ile “Türkiye’nin Göç ve İltica Stratejisinin Uygulanması İçin Bir Eylem Planı Geliştirilmesine Destek Sağlamak” isimli Eşleştirme Projesi gerçekleştirilmiştir. Proje sonunda ilgi (h)’de kayıtlı “İltica ve Göç Alanındaki Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Eylem Planı”(İltica ve Göç Eylem Planı) hazırlanmış olup, Başbakanlıkça 25 Mart 2005 tarihinde onaylanarak yürürlüğe girmiştir.

Emniyet Genel Müdürlüğü’nce yürütülen İltica ve Göç Ulusal Eylem Planı, Avrupa Birliğine katılım müzakereleri süresince, Türkiye’nin iltica, göç ve yabancılar mevzuatının ve sisteminin AB müktesebatı ve sistemleri ile uyumlu hale getirilmesi için uyumlaştırma sürecinde yürürlüğe konması gereken yasal düzenlemeleri, idari yapılanma ve fiziki alt yapının tamamlanması için alınması gereken tedbirleri ve yatırım projelerini içermektedir.

Gerek Ulusal Programda gerekse İltica ve Göç Eylem Planı çerçevesinde iç hukukumuza uyumlaştırılması gereken ve iltica işlemlerine dayanak teşkil eden en önemli ve temel AB hukuki düzenlemeleri şunlardır:

- 1) 29 Nisan 2004 tarih ve 2004/ 83 EC sayılı “*Üçüncü ülke uyruklularının ya da vatansız kişilerin mülteci olarak ya da başka şekilde uluslararası korumaya muhtaç kişiler olarak nitelendirilmeleri ve statüleri ve sağlanacak korumanın içeriği için asgari standartlara ilişkin Konsey Yönergesi*” (AB Konseyi Vasıf Yönergesi)
- 2) 01 Aralık 2005 tarih ve 2005/85/EC sayılı “*Üye Devletlerde Mülteci Statüsünün Verilmesi Ve Geri Alınmasına Dair Asgari Standartlara İlişkin Konsey Yönergesi*” (AB Konseyi Usul Yönergesi)
- 3) 27 Ocak 2003 tarih ve 2003/9EC sayılı “*Sığınmacıların ülkeye kabulüne ilişkin Asgari Standartları Belirleyen Konsey Yönergesi*” (AB Konseyi Kabul Koşulları Yönergesi)

AB Konseyi Vasıf Yönergesi genel çerçevede ele alındığında, AB üyesi ülkelerdeki üçüncü ülke uyruklularının, vatansız kişilerin mülteci olarak ya da başka şekilde uluslararası korumaya muhtaç kişiler olarak nitelendirilmeleri ve sağlanan korumanın içeriğine ilişkin asgari standartları belirlemektir.

Bu bağlamda AB Konseyi Vasıf yönergesinde aşağıdaki hususlara değinilmektedir:

- Uluslararası koruma başvurusu ve değerlendirilmesi ile ilgili olarak başvuruların bireysel esasta değerlendirilmesi,
- Mülteci olmak için aranan nitelikler, Mülteci statüsünün iptali, sona ermesi ya da uzatılmasının reddi, Hariç Tutma hükümleri
- İkincil koruma, buna uygun kişi ve ikincil koruma için aranan nitelikler,
- Refakatsiz küçükler, Menşe ülke, Mahallinde ortaya çıkan uluslararası koruma gereksinimleri,
- Zulüm veya ciddi zarar fiilleri, failleri ve nedenleri, Ciddi zarar tanımları ve başvuru sahibinin zulme veya ciddi zarara maruz kaldığı veya kalabileceği olası durumlar hakkında başvuru sahibinin bireysel konumu ve kişisel durumu ve buna ilişkin bilgilerin içeriği,
- Kişileri zulüm görme riski olan yere geri göndermeme,
- Ülkeye gönüllü geri dönme,
- Aile birliğini koruma,
- Mülteci statüsünden yararlanan kişiler için Seyahat belgesi düzenleme,

- Eğitim, İstihdam, Sosyal Yardım, Sağlık hizmetleri, Barınma olanakları ve Entegrasyon hizmetlerine erişim, konuları detayları ile belirtilmektedir.

AB Konseyi Usul Yönergesine gelince, ülke sınırlarında ya da transit bölgelerde yapılan iltica başvuruları dahil olmak üzere, ülke topraklarında yapılan tüm iltica başvurularına ve mültecilik statüsünün geri alınmasına yönelik olarak uygulanacak hükümleri içermektedir.

Bu bağlamda AB Konseyi Usul yönergesinde aşağıdaki hususlara değinilmektedir:

- Kendisine iltica başvurusunda bulunulan yetkililerin, başvuruda bulunan kişiye söz konusu başvuruyu nasıl ve nerede yapması gerektiğine dair bilgi verebilmeleri ve/ veya başvuruyu ilgili mercilere yönlendirmeleri gerektiği,
- Başvuruların incelenme koşulları, başvuru sahiplerine sığınma açısından teminatlar ve bu kişilerin yükümlülükleri,
- İltica prosedürünün daha ilk aşamasında olumsuz bir karara karşı nasıl itiraz edilebileceği veya bu kararın nasıl temyize götürüleceğine dair yetkililer tarafından yazılı ya da elektronik araçlarla başvuru sahibine ulaşılarak makul bir zaman içerisinde bilgi verilmesi,
- İltica başvuru sahibinin, makul bir nedeni olmaksızın ve böyle bir fırsatı olmasına rağmen daha erken bir tarihte başvuruda bulunmamış olması gerekçesine dayanarak söz konusu başvuruların incelenme dışında bırakılmaması ya da reddedilmemesi, tam tersine bir önyargı taşımaksızın başvuruların işleme alınması,
- İltica başvuru sahibine takip edilecek prosedür ve prosedür sırasında kendi hak ve yükümlülükleri ve yükümlülüklerine uymazlar yada yetkililer ile işbirliğinde bulunmazlar ise ortaya çıkabilecek muhtemel sonuçları makul derecede anlayabileceklerinin düşünüldüğü bir dilde kendilerine bilgi verilmesi,
- Mülakat yapan ve karar veren konusunda ehil kişilerin ulusal hukuk çerçevesinde görevlendirilmesi,
- Kişisel mülakat koşulları, mülakat yapacak görevlinin başvuru sahibi ile tam bir gizlilik içerisinde, bizzat kişisel mülakat yapması, mülakatta tercüman kullanılması,
- İltica işlemlerini uygulayan görevlilerin çalışmaları sırasında elde ettikleri her türlü bilgi kapsamında gizlilik ilkesine uyması,
- İltica işlemlerinde başvuranın menşe ülkelerine ait bilgilerin elde edilmesi ve mülakatta kullanılması,
- İltica başvurularına ilişkin kararların münferiden tam, objektif ve tarafsız bir şekilde inceleme yapıldıktan sonra, yazılı olarak alınması,
- Başvuru sahibinin başvurusu reddedildiğinde, mültecilik statüsünün verilmemesi ve red ile ilgili hukuki gerekçelerin başvuru sahibinin dosyasında yazılı bir karar olarak belirtilmesi ve başvuranın bu olumsuz karara nasıl itiraz edebileceğine dair bu karar içerisinde de gerekli bilgilerinde yer alması,
- İltica başvurularını inceleyen ve bu başvurular ile ilgili karar alan personelin sığınma ve mülteci hukuku alanında uygulanabilir ilgili standartlar hakkında bilgi sahibi ve eğitim görmüş olması,
- Hukuki yardım alma hakkı ve kapsamı,
- Refakatsiz küçükler ile ilgili teminatlar ve işlemler,
- Başvurunun geri çekilmesi durumunda uygulanacak prosedür,
- Sınır Prosedürleri,
- Başvuru sahiplerinin BMMYK'ne erişiminin engellenmemesi, konularına ilişkin hükümler yer almaktadır.

AB Konseyi Kabul Koşulları Yönergesi ise, İltica/sığınma başvurusu yapanlara, onurlu bir yaşam standardı ve uygun yaşam şartları sağlamak açısından normal şartlarda yeterli olacak asgari

ülkeye kabul standartlarını ortaya koymakta ve tüm AB Üye Devletlerinde ulusal mevzuata yansıtılması gereken hükümler içermektedir.

Bu çerçevede, AB Konseyi Kabul Koşulları yönergesinde özellikle,

- İşkence ve şiddet mağdurları, refakatsiz küçükler, hamile kadınlar ve özürülleri de kapsayan hassas durumdaki kişiler ve özel ihtiyaçları bulunan grupların ihtiyaçlara cevap verecek tedbirler,
- Sağlık bakım, eğitim, kimlik belgelerinin sağlanması ve hukuki yardım da dahil olmak üzere sığınma prosedürlerine ilişkin önemli konular,
- Kabul ve konaklama merkezlerinin kurulması, Sığınmacılar ile yetkili makamlar arasında uygun bir koordinasyonun teşvik edilmesi,
- Yardım sağlayan kuruluşlarla ya da gruplarla irtibat kurma imkânı sağlanması konuları yer almaktadır.

Yukarıda izah edildiği üzere, iltica konusu insan hakları bağlamında ele alındığında, iltica başvurularına ilişkin iş ve işlemlerin, ulusal ve uluslararası hukuk çerçevesinde adli ve idari makamların denetiminin yanı sıra, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin denetimine de açık olduğu görülmektedir. Söz konusu işlemlerde görevli personelin, ulusal mevzuat yanında uluslararası ve Avrupa Birliği mevzuatı alanında eğitim görmüş belirli personelden oluşması ve objektif biçimde karar verilmesinin temin edilmesi önem arz etmektedir.

Bu nedenle, AB Müktesebatındaki belli başlı hukuki belgeler hakkındaki bilgiler ile 25 Mart 2005 tarihli Türkiye'nin İltica ve Göç Ulusal Eylem Planının yaygınlaştırılması amacıyla, Avrupa Komisyonundan sağlanan finansman desteğiyle "AB İltica ve Göç Mevzuatı" isimli İngilizce ve Türkçe bir kitap hazırlanmış ve Emniyet Genel Müdürlüğü'nün www.egm.gov.tr adresinde yayınlanmıştır.

Söz konusu kitapta, İltica Göç Ulusal Eylem Planı ve AB Müktesebatı, AB kurumları ve organları, AB'de karar alma süreci, AB'nin Antlaşmaları, Tempere ve Sevilla zirve sonuç bildirgeleri, Lahey programı ve BMMYK'nin yorumları yer almaktadır.

AB İltica ve Göç Mevzuatı kitabı, Türkiye'nin AB'ne uyum sürecinde, İltica ve Göç Eylem Planı doğrultusunda mevzuatımızın uyumlaştırılmasına, gelecekteki iltica ve göç sisteminin şekillendirilmesine, iltica alanında sahada görev yapan görevlilerin daha detaylı bir şekilde bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesine yardımcı olacağı gibi aynı zamanda AB'ne uyum süreci hakkında doğru bilgiyle desteklenmesine de katkı sağlayacaktır.

İltica mevzuatımızın AB Müktesebatı ile uyumlu hale gelmesi için uzun bir faaliyet süreci yaşanacak ve bu süreç katılım müzakereleri sırasında da devam edecektir.

Bu nedenle, İltica Göç Eylem Planında öngörülen yasal düzenlemeler çerçevesinde ilk olarak 1994 iltica/sığınma yönetmeliğinin bazı maddelerinde yapılan değişiklikler ilgi (f)'de kayıtlı 27.01.2006 tarih / 2006-9938 sayılı Resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Yönetmelik değişikliği Emniyet Genel Müdürlüğü'nün www.egm.gov.tr adresinde ve Polnet'te Yabancılar Hudut İltica Dairesi Başkanlığının <http://egm1ydbmmb01> adresinde yayınlanmaktadır.

Bu çerçevede, Avrupa Birliğine tam üyelik gerçekleşene kadar, Ulusal Programda yer alan taahhütlerin yerine getirilmesi, iltica sistemimizin ve uygulamalarımızın AB Müktesebatı ve uygulamalarına paralellik sağlaması, böylece yürütülen işlemlerin hukuki temelini kuvvetlendirmek ve İltica Göç Eylem Planında ileride iltica alanında oluşturulması öngörülen idari yapılanmanın alt zemininin oluşturulması amacıyla bir takım düzenlemelere gerek duyulmuştur.

UYGULAMA TALİMATI

Amaç:

1951 tarihli Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Cenevre Sözleşmesi ve Mültecilerin Hukuki Statüsüne ilişkin 31 Ocak 1967 tarihli Protokol ile Türkiye'ye iltica eden veya Başka Bir Ülkeye iltica Etmek Üzere Türkiye'den İkamet İzni Talep Eden Münferit Yabancılar ile Topluca Sığınma Amacıyla Sınırlarımıza Gelen Yabancılar ve Olabilecek Nüfus Hareketlerine Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik çerçevesinde Türkiye dâhilinde iltica/ Sığınma başvurusunda bulunan yabancı uyruklu ya da vatansız kişilere uygulanacak usul ve esasların belirlenmesidir.

Tanımlar:

Bu Uygulama Talimatı içerisinde yer alan;

- (a) "1951 Sözleşmesi"; 1 Temmuz 1968 tarihli Bakanlar Kurulu Kararı çerçevesinde kabul edilen Mültecilerin Hukuki Statüsüne ilişkin 31 Ocak 1967 New York Protokolü ile değiştirilmiş olan 29 Ağustos 1961 tarih ve 359 sayılı Kanunla Türkiye Büyük Millet Meclisinde onaylayarak yürürlüğe giren Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair 28 Temmuz 1951 Tarihli Cenevre Sözleşmesidir.
- (b) "**1994 iltica/sığınma Yönetmeliği**"; 13.01.1999 tarih ve 98/12244 sayılı yönetmelik değişikliği ve 27.01.2006 tarih ve 2006/9938 sayılı yönetmelik değişikliğini içeren 30.11.1994 tarih ve 94/6169 sayılı Türkiye'ye iltica eden veya Başka Bir Ülkeye iltica Etmek Üzere Türkiye'den İkamet İzni Talep Eden Münferit Yabancılar ile Topluca Sığınma Amacıyla Sınırlarımıza Gelen Yabancılar ve Olabilecek Nüfus Hareketlerine Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik anlamına gelmektedir
- (c) "**İltica/ Sığınma Başvurusu**"; ya da "**başvuru**"; hem Avrupa ülkelerinden hem de Avrupa ülkeleri dışındaki ülkelere Türkiye'ye gelen yabancı uyruklu bir kişinin ya da belli bir uyruğu olmayan vatansız bir kişinin, 1951 Sözleşmesi'nin 1. maddesi kapsamında, uluslararası korumadan faydalanma isteği olarak da tanımlanabilecek Ülkemizden yaptığı başvuru anlamına gelmektedir. İlgili kişi açıkça, ayrı bir şekilde uygulanabilecek farklı bir tür koruma talep etmemiş ise uluslararası korumaya yönelik her türlü başvuru sığınma/iltica başvurusu olarak kabul edilecektir.
- (d) "**Başvuru sahibi**", "**Başvuran**" ya da "**İltica/Sığınma Başvurusunda Bulunan kişi**"; İçişleri Bakanlığınca hakkında henüz nihai bir karara varılmış olmayan ve iltica/sığınma başvurusunda bulunmuş olan hem Avrupa ülkelerinden hem de Avrupa ülkeleri dışındaki ülkelere Türkiye'ye gelen yabancı uyruklu bir kişi ya da belli bir uyruğu olmayan vatansız bir kişidir.
- (e) "**Nihai karar**"; İltica/sığınma başvurusunda bulunan kişiye, 1994 iltica/sığınma Yönetmeliğinin 6'ncı maddesi uyarınca mülteci/sığınmacı statüsü tanındığına ya da tanınmadığına ilişkin verilen karara karşı başvuru sahibinin itirazı üzerine, itirazın yeniden gözden geçirilmesinin ardından İçişleri Bakanlığınca alınan ve başvuru sahiplerinin Türkiye'de kalmasına olanak tanıyan bir etkiye sahip olmasından bağımsız olarak kanun yollarına başvurulması mümkün olan idari bir karardır.
- (f) "**Mülteci**"; Avrupa ülkelerinden gelen ve 1994 iltica/sığınma Yönetmeliğinin 3'ncü maddesinin ikinci paragrafında belirtildiği şekilde, 1951 Sözleşmesi'nin 1'nci maddesinde yer alan mülteci tanımındaki kriterlere uygun olduğu için İçişleri Bakanlığınca **mülteci** statüsü tanınan yabancı uyruklu kişi ya da belli bir uyruğu olmayan vatansız kişidir.
- (g) "**Sığınmacı**"; Avrupa ülkeleri dışındaki ülkelere gelen ve 1994 iltica/sığınma Yönetmeliğinin 3'ncü maddesinin üçüncü paragrafında belirtildiği şekilde, 1951 Sözleşmesi'nin 1'nci maddesinde yer alan mülteci tanımındaki kriterlere uygun olduğu için İçişleri Bakanlığınca **sığınmacı** statüsü tanınan yabancı uyruklu bir kişi ya da belli bir uyruğu olmayan vatansız kişidir.
- (h) "**Mülteci Statüsü**"; Avrupa ülkelerinden gelen ve 1951 Sözleşmesi'nin 1'nci maddesinde yer alan mülteci tanımındaki kriterlere uygun olan yabancı uyruklu bir kişi ya da belli bir uyruğu olmayan vatansız bir kişinin İçişleri Bakanlığı tarafından **mülteci** olarak tanınmasıdır.
- (i) "**Sığınmacı Statüsü**"; Avrupa ülkeleri dışındaki ülkelere gelen ve 1951 Sözleşmesi'nin 1'nci maddesinde yer alan mülteci tanımındaki kriterlere uygun olan yabancı uyruklu bir kişi ya da belli bir uyruğu olmayan vatansız bir kişinin İçişleri Bakanlığı tarafından **sığınmacı** olarak tanınmasıdır.
- (j) "**Refakatsiz küçük**"; Türkiye topraklarına hukuken ya da teamülen kendisinden sorumlu bir yetişkinin refakati bulunmaksızın gelen ve bu tür bir kişinin bakımına etkin olarak alınmadığı

sürece refakatsiz küçük olarak adlandırılan 18 (on sekiz) yaşın altındaki iltica/sığınma başvurusunda bulunan yabancı uyruklu bir kişi ya da belli bir uyruğu olmayan vatansız bir kişidir. Türkiye topraklarına giriş yaptıktan sonra refakatsiz kalan iltica/sığınma başvuru sahipleri de bu kapsama girer.

- (k) "**Menşe ülke**"; yabancı uyruklu bir kişinin uyruğunda olduğu ülke veya ülkeler ya da vatansız kişiler için, eski daimi ikamet yeri anlamına gelir.

Kapsam:

Bu uygulama talimatı, hem Avrupa ülkelerinden hem de Avrupa ülkeleri dışındaki ülkelere gelerek Türkiye'ye iltica eden veya başka bir ülkeye iltica etmek üzere Türkiye'den ikamet izni talep eden münferit yabancıları ve belli bir uyruğu yoksa vatansız kişileri kapsar.

Sınırlarımıza topluca gelen veya sınırlarımızı topluca geçen mülteci ve sığınmacıların ülkemize kabul edilmeleri halinde, yapılacak işlemler ve alınacak tedbirler 1994 iltica/sığınma yönetmeliğinin Üçüncü Bölümü uyarınca yürütülecektir.

TEMEL İLKELER

Personel İstihdamı

1994 iltica/sığınma Yönetmeliğinin 4'ncü, 5'nci, 6'ncı ve 30'ncü maddeleri uyarınca, iltica/sığınma başvurularını işleme alan, mülakatı yapan, işlemleri yürüten, başvurular ile ilgili inceleme yapan ve karar almakla sorumlu olan personel, yükümlülükleri yerine getirebilecek düzeyde insan hakları, uluslararası koruma, mülteci hukuku konularında bilgi sahibi olan ve eğitim almış personel arasından görevlendirilecektir.

Bu nedenle, görevlendirilecek personel, AB ülkeleriyle ve Uluslararası kurum ve kuruluşlarının işbirliği ile düzenlenmiş eğitim seminerlerine, kurslara ve stajlara tabi tutulmuş personel arasından seçilecektir. Bu çerçevede, özellikle (EK-13-A)'da isimleri belirtilen Yoğunlaştırılmış uzmanlık seminerleri, iltica/sığınma mülakat teknikleri, mülteci statüsü belirleme stajı, menşe ülke bilgisi elde etme ve bu bilgileri iltica prosedürlerinde kullanma stajı gören personelden görevlendirilecektir.

Ayrıca, (EK-13-A) listesi dışında bugüne karar iltica hukuku, mülteci statüsü belirleme eğitimi alan diğer tüm personelin isim listesi (EK-13-B) Emniyet Genel Müdürlüğü Yabancılar Hudut İltica Dairesi Başkanlığının POLNET ortamındaki <http://egm1ydbmmb01> adresinde yer alan Menşe Ülke Bilgileri bölümünde güncel halde bulundurulacaktır.

Söz konusu eğitim alan personelden, Mülteci Statüsü Belirleme ve Menşe Ülke Bilgisi elde etme ve bu bilgileri iltica prosedürlerinde kullanma eğitimi görenler her yıl en az iki defa Bakanlıkça, bilgi ve tecrübe değişimi ve paylaşımı için bir araya gelecektir. Menşe Ülke Bilgisi elde etme ve bu bilgileri iltica prosedürlerinde kullanma eğitimi gören personelin her birinin en az bir menşe ülke üzerinde uzmanlaşması sağlanacaktır.

Başvuru sahipleriyle mülakat yapmak ve karar vermek üzere belirtilen niteliklere sahip personel bulunmaması ve/veya görevlendirilmesinin uygun görülmemesi halinde öncelikle şifahi olarak görüşülerek Bakanlıktan personel talebinde bulunulabilecektir.

Hudut kapılarında, başvuranların iltica-sığınma prosedürüne erişimleri sağlamak ve için en az bir görevli tespit edilecek, başvurunun vaki olması halinde söz konusu personel başvuruları işleme alacaktır. Hudut kapılarında bu görev için tespit edilen personelin ön görüşmeyi ve mülakatı yapmak için yeterli eğitimi bulunmaması halinde, yabancılar biriminden talep edilecektir.

Başvuranların İltica Usullerine Erişimleri

Müracaat makamlarının dışında sınır bölgelerinde, hudut kapılarında veya iç bölgelerde herhangi bir kolluk birimine İltica/sığınma başvurusunun yapılması halinde, başvuru sahiplerinin en kısa sürede ilgili il'in Valiliğine veya İl Emniyet Müdürlüğü Yabancılar/Pasaport Yabancılar Şube Müdürlüğüne bizzat gecikmeden başvuru yapmalarını temin edeceklerdir.

Bakanlığımızca hazırlanan (EK-15) "Türkiye'deki İltica/Sığınma Başvuru sahipleri İçin Temel Bilgiler" Broşürü müracaat makamlarında veya hudut kapılarında ve başvuru yapılması muhtemel birimlerde yeterli sayıda çoğaltılarak bulundurulacaktır.

18 yaşın üzerindeki yasal yeterliliği olan her yetişkin kişinin kendi adına iltica/sığınma başvurusunda bulunması esastır.

Reşit olmayan çocukların durumu, çocuğun aksine bir talebi olmadıkça, kendisine bakmakla yükümlü olan reşit kişiye tabidir.

İltica/sığınma başvurularını inceleme koşulları

Başvurulara ilişkin tüm işlemler, hem 1951 Cenevre Sözleşmesi temel alınarak hem de 1994 iltica/sığınma yönetmeliği uyarınca uygulama talimatında belirtilen temel ilkeler, usul ve esaslara göre uygulanacaktır.

İltica/sığınma başvuruları objektif, tarafsız ve bireysel başvuru inceleme esasına göre incelenecek, mülakat raporu hazırlanacak ve münferiden karar verilecektir.

Mülakatın ve incelemenin yapılması, mülakat raporunun hazırlanması ve karar verme sürecinde, bu işlemlerden sorumlu personel, POLNET'te Yabancılar Hudut İltica Dairesi Başkanlığının <http://egm1ydbmmb01> yer alan menşe ülke bilgilerini mutlak suretle kullanacaklardır.

Başvuranların tercüman hizmetinden yararlanma koşulları

İltica işlemlerinde en etkili iletişim şekli, başvuruya ilişkin ön görüşme ve mülakat işlemlerini yürüten görevlinin başvuran ile tercümansız iletişim kurmasıdır.

Bu nedenle, başvuranın makul düzeyde anlayabildiği ve iletişim kurabildiği düşünülen bir dil var ise öncelikle o dille iletişim kurulacaktır.

Eğer mülakatçının başvuran ile doğrudan iletişim kurulabileceği bir dil tespit edilememiş ise ve tercüman olmaksızın düzgün iletişim kurulamıyorsa, ön görüşme ve mülakat esnasında, tercüman temin edilecektir.

İmkânların elverdiği ölçüde, başvuranın talebi ve cinsiyetine göre tercüman sağlanmaya çalışılacaktır.

Başvuru sahibinin bilgilendirilmesi (Değişik 21.12.2010 tarih ve 216840 Sayılı Talimat)

Uygulama talimatında yer alan usul ve esaslar uyarınca, İltica/sığınma işlemlerinin her aşamasında, başvuru sahibinin kendisine vatandaşı olduğu ülkenin dilinde veya anladığı bir dilde yazılı ve sözlü bildirimde bulunulacaktır.

Başvuru sahibinin varsa avukat veya yasal temsilcisi yapılan işlemler hakkında, ilgi (a)'da kayıtlı Tebligat Kanununa göre tebliğler yapılacaktır.

Yapılan tüm bildirimlerin bir sureti başvuru sahibinin kendisine, varsa avukatına veya yasal temsilcisine verilecek, bir sureti de dosyasında muhafaza edilecektir.”

UYGULAMAYA İLİŞKİN USUL VE ESASLAR

1.Müracaat makamları

1994 İltica Yönetmeliğinin 4'üncü maddesi uyarınca,

Türkiye'ye yasal yollardan gelenlerin buldukları yer valiliklerine, yasal olmayan yollardan gelenlerin ise giriş yaptıkları yer valiliklerine gecikmeden müracaat etmeleri gerekmektedir.

Bu çerçevede, İltica/sığınma başvurusu, Valiliğin İl Emniyet Müdürlüğüne (Yabancılar-Pasaport ve Yabancılar Şube Müdürlüğüne) yazılı bir dilekçe ile yapılacaktır.

İltica/sığınma başvurusunun hudut kapılarında yapılması halinde, müracaat belirlenen personel tarafından alınarak ilgili işlemler Emniyet Müdürlüğü Yabancılar-Pasaport ve Yabancılar Şube Müdürlüğü ile koordineli olarak yürütülecektir.

Başvuru sahipleri arasında menşe ülkesinde kişisel konumları ve güncel olaylar nedeniyle gündemde bulunanlar öncelikle Bakanlığımıza telefonla, bilahare yazı ile bildirilecektir.

2.Müracaat makamlarının görevleri

İltica/sığınma yönetmeliğinin 5'inci maddesi gereğince iltica/sığınma başvurusunu alan makamlar, başvuru sahibinin, makul bir nedeni olmaksızın ve böyle bir fırsatı olmasına rağmen makul sürede başvuruda bulunmamış olması nedeniyle her hangi bir ön önyargıya kapılmadan, başvuruları işleme almakla yükümlüdürler.

Makul olan en kısa süre içerisinde müracaat etmeyen başvuru sahipleri gecikme nedenlerini açıklamak ve bu konuda yetkili makamlarla işbirliği yapmak zorundadır.

Başvuruya ilişkin takip edilecek prosedür ve prosedür sırasında başvuru sahibinin hak ve yükümlülüklerinin neler olduğu, yükümlülüklerine uymazlar yada yetkililer ile işbirliğinde bulunmazlar ise ortaya çıkabilecek muhtemel sonuçları, ve mülteci/sığınmacı statüsü verildikten sonra o statüyle ilgili hak ve yükümlülükleri konusunda başvurana (EK-1)“İltica-Sığınma Başvuru Sahiplerine Tebliğ Edilecek Hususlar” yazılı ve sözlü olarak başvuru tarihinden itibaren en geç 3(üç) gün içerisinde tebliğ edilecektir.

Başvurunun işleme alınması üzerine, başvuranların kimlikleri tespit edilecek, fotoğraf ve parmak izleri alınacak ve incelenecektir.

1951 Sözleşmesi gereğince bu uygulama talimatında belirtilen usul ve esaslara göre başvuranların kişisel mülakatları yapılacaktır.

Mülakat sonunda 10'uncu maddede belirtilen mülakat raporu hazırlanacak ve başvuru hakkında görevli personel tarafından yapılan değerlendirmeyi içerecek şekilde Valilik görüşü ile birlikte İçişleri Bakanlığı'na gönderilecektir.

İçişleri Bakanlığı'ndan bir talimat gelinceye kadar başvuru sahibi belirli bir adrese yerleştirilecektir.

Avrupa ülkeleri haricinden gelen başvuru sahipleri BMMYK'ne de kaydolmaları yönünde bilgilendirilecektir.

Başvuru sahiplerinden bulaşıcı hastalık riski taşıyanların il sağlık müdürlüğü ile koordineli olarak tetkikleri yapılacaktır.

Başvuru sahibi ile ilgili bilgiler aynı gün veya takip eden ilk iş günü, resmi yazıya gerek olmadan ilgili görevli tarafından (EK-2) “İltica-Sığınma Başvuru Bildirim Formuna” uygun olarak Pol-Net üzerinden Bakanlığa gönderilecektir.

İltica/sığınma başvurusu yapanlara” ve “sığınmacı/mülteci” statüsü tanınanlara ilişkin değişik istatistiki verilerinin takip edilebilmesi amacıyla, Bakanlık iltica istatistik birimi ile koordineli olarak aşağıdaki istatistikler tutulacak ve her ayın ilk iş günü POLNET ortamında (Outlook yoluyla) Bakanlığımıza gönderilecektir.

- Sağlık Yardımı Yapılan İltica/ Sığınma Başvuru Sahiplerine Ve Sığınmacı/Mültecilere İlişkin İstatistik Formu (Ek-7),
- Çalışma İzni Alan İltica/Sığınma Başvuru Sahipleri ve Sığınmacı/Mültecilere Ait İstatistik Formu (Ek-8),
- Öğrenim Gören İltica/Sığınma Başvuru Sahipleri ve Sığınmacı/Mültecilere Ait İstatistik Formu (Ek-9),
- Sosyal Yardım Yapılan İltica/Sığınma Başvuru Sahiplerine ve Sığınmacı/Mültecilere İlişkin İstatistik Formu (Ek-10),
- İltica/Sığınma Başvuru Sahiplerine ve Sığınmacı/Mültecilere Ait Kişisel Durum İstatistik Formu (Ek-11) ,
- İltica/Sığınma Başvuru Sahiplerine ve Sığınmacı/Mülteci Statüsü Tanınanlara Ait Sayısal Durum Formu (Ek-12).

3. Kimlik Tespit İşlemleri

Başvuru sahipleri, menşe ülkelerini terk ederken bazen yanlarına hiçbir kimlik, belge ve eşya almadan ülkemize gelebilmektedirler.

Bu nedenle, başvuru sahibinin sunmuş olduğu kimliğini tespiti yarayan tüm belgeler (Kimlik cüzdanı, Evlilik cüzdanı, Sürücü belgesi, Pasaport, vb.) ile Türkiye'ye geliş güzergâhında kullandığı uçak, otobüs veya tren seyahat bileti ve başvuru esnasında ibraz ettiği delil niteliğindeki her türlü

(Okul diploması, menşe ülkesinde çalışma hayatında kullandığı görev kimliği, kredi kartı ekstresi, adına gönderilmiş mektup adresini içeren mektup zarfı vb.) belgeler, ülkesindeki aile bireyleri ve akrabalarının açık kimlikleri, telefon ve adres bilgileri alınacaktır.

Başvuru sahibinin Yabancılar Projesi, Tahdit ve Genel Bilgi Toplama ve Yolcu giriş-çıkış kayıtları kontrol edilecek ve 4'üncü madde uyarınca parmak izi alınacaktır.

Başvuru sahibinin kimliğine ilişkin belge sunamaması halinde, varsa beraberinde gelenler ile daha önce aynı menşe ülkeden Türkiye'ye gelenler arasında söz konusu başvuruları tanıyanların bilgisinden yararlanılacaktır.

Bu nedenle kimlik tespit çalışmaları sonucunda başvuranın verdiği bilgilerin aksine bir kanıt elde edilememesi durumunda başvuranın beyanı kimliğine ilişkin esas olarak alınacaktır.

Türkiye'de bulunan her başvuru sahibi ile sığınmacı/mülteciye, başvurusundan itibaren en geç on beş gün içerisinde kimlik kartı verilmesi zorunludur. Kimlik tespit çalışmaları tamamlandıktan sonra, (EK-4) "Kimlik Tanıtma Belgesi", 11'inci madde belirtilen resen ikamet tezkeresi düzenlenecek başvuru sahibine ve aile bireylerine ayrı ayrı düzenlenerek bedelsiz olarak verilecektir. Bunun haricindeki başvuru sahiplerine ise Bakanlığımızca ikameti uygun görüldükten sonra verilecektir.

Bu belge, sahibinin Türkiye'ye iltica/sığınma amacıyla geldiğini gösterecek, verildiği il sınırları dâhilinde geçerli olacak, Türkiye'de bulunduğu müddetçe ilgili kişide kalacaktır.

Başvuranın ikamet ilinin ve statüsünün değişmesi halinde ise eski Kimlik Tanıtma Belgesi alınarak yenisi verilecektir.

Kimlik Tanıtma Belgesinin arkasına, ".....Müdürlüğünce tanzim edilen bu belge sadeceili dahilinde ikamet tezkeresi ile birlikte geçerlidir.İkamet tezkeresi yerine geçmez.ve ikamet tezkeresinin sağladığı hakları bahşetmez. Belgenin kaybolması / bulunması halinde düzenleyen makama bildirilmelidir./teslim edilmelidir." şeklinde şerh düşülecektir.

Kartın ön yüzünde yer alan "....."TANITMA KARTI" ibaresinin önüne ve "Veriliş sebebi" hanesinin karşısına, hamilinin "iltica başvuru sahibi", "sığınma başvuru sahibi", "sığınmacı", "mülteci" ibarelerinden durumuna uygun olanı yazılacaktır. "Kampa Giriş Tarihi" hanesi " İle geliş Tarihi" olarak düzeltilecektir.

Valilikler, iltica usulleri süresince yeni bir bulgu ortaya çıkmadıkça başvuru ile ilgili diğer işlemlere bu Kimlik Tanıtma Belgesindeki bilgiler üzerinden devam edeceklerdir. Kimlik Tanıtma Belgesi sahipleri, Sağlık, sosyal yardım, eğitim ve çalışma izni başvurusu gibi nedenlerle müracaat etmesi halinde ikamet tezkeresi ile birlikte ibraz edilmesi koşuluyla geçerli belge olarak kabul edilecektir.

4. Parmak İzlerinin Alınması Ve İncelenmesi

Pasaport-Yabancılar ve Yabancılar Şube Müdürlükleri iltica-sığınma başvuru dilekçesini aldıktan sonra, Olay Yeri İnceleme ve Kimlik Tespit Şube Müdürlüklerince ilgi (1)'da kayıtlı genelge uyarınca 14 yaş üzerindeki başvuru sahibinin parmak izleri, "KATEGORİ:1" kapsamında alınacaktır.

Parmak izi alınan kişinin AFİS sorgulaması yaptırılacak ve AFİS çıktı raporları Pasaport-Yabancılar ve Yabancılar Şube Müdürlüklerine gönderilecektir.

Önceden parmak izi ve fotoğrafları alındığı tespit edilen başvuru sahipleri hakkında, Pasaport-Yabancılar ve Yabancılar Şube Müdürlüklerince EGM Yabancılar Hudut İltica Dairesi Başkanlığına ivedi bilgi verilecektir.

Daha önce parmak izi ve fotoğraflarının alındığı belirlenen iltica/sığınma başvuru sahibi bunu gizlemişse, gizleme nedeni ve/veya farklı isimle başvuruda bulunma gerekçeleri ve gerçek kimliğine ilişkin hususlar, detaylı bir şekilde öğrenilmeye çalışılacaktır.

5. Ön Görüşme

Başvuranın dilekçesi işleme alınıp kimlik tespit ve parmak izi işlemleri tamamlandıktan sonra, başvuran ile bir ön görüşme yapılacaktır.

Ön görüşmeyi yapacak personel sivil giyimli olacaktır.

Ön görüşmenin amacı; başvuru sahibinin (EK-1)“İltica-Sığınma Başvuru sahiplerine Tebliğ Edilecek Hususlar” hakkında bilgilendirilmesi, (EK-3)“İltica/Sığınma Müracaat ve Ön Görüşme Formu”nun düzenlenmesi ve (EK-5) “Kişisel Mülakat Randevu Belgesi” verilmesidir.

• **İltica-Sığınma Başvuru Sahibine Tebliğ Edilecek Hususlar;**

Ön görüşmeye başlarken, başvuruya ilişkin takip edilecek prosedür ve prosedür sırasında başvuru sahibinin hak ve yükümlülüklerinin neler olduğu, yükümlülüklerine uymamaları yada yetkililer ile işbirliğinde bulunmamaları halinde ortaya çıkabilecek muhtemel sonuçları ve mülteci/sığınmacı statüsü verildikten sonra o statüyle ilgili hak ve yükümlülükleri konusunda başvurana (EK-1) “İltica-Sığınma Başvuru Sahiplerine Tebliğ Edilecek Hususlar” yazılı ve sözlü tebliğ edilecektir.

• **İltica-Sığınma Müracaat Formunun düzenlenmesi;**

Ön görüşme sırasında; başvurana ait tam ve sağlıklı bir (EK-3) “İltica/Sığınma Müracaat ve Ön görüşme Formu” düzenlenebilmesi için, başvuru sahibi ile ilgili olarak aşağıdaki hususlarda mutlak suretle cevap alınmasına dikkat edilecektir.

Bu kapsamda ön görüşme sırasında;

- Başvurusunun içeriğine ilişkin bilgiler, (Türkiye’ye hangi amaçla geldiği, menşe ülkesini neden terk etmek zorunda kaldığı ve ülkesinde kalsa idi başına neler gelebileceğine dair bilgiler)
- Türkiye’ye giriş yaptığı seyahat belgesi, kullandığı seyahat bileti,
- Türkiye’ye gelirken geçtiği ülkeler ve güzergâhlar (geçtiği şehirler, buralarda ne kadar süre kaldıkları, hangi belgeleri kullandıkları),
- Geçtiği ülke veya ülkelerin resmi makamlarına ve/veya o ülkede faaliyet gösteren BMMYK temsilciliğine veya BMMYK dışında Birleşmiş Milletlerin organlarına ya da kurumlarına uluslararası koruma başvurusunda bulunup bulunmadığı, bulunmamışsa neden bulunmadığı, bulundu ise sonucunun ne olduğu),
- Geldiği menşe ülkenin uyruğundan başka bir ülkenin uyruğunu taşıyıp taşımadığı (başka bir ülkenin vatandaşı olup olmadığı, çifte vatandaş vb),
- Türkiye’ye giriş yaptığı tarihten başvuru yaptığı ana kadar Türkiye’de nerelerde ve kimlerle birlikte kaldığı ve Türkiye’de tanıdığı olup olmadığı ve yakınlık derecesi, var ise kimlik ve açık adresleri,
- Sahte pasaport/vize ile veya pasaportsuz giriş yapmış ise giriş tarihleri dikkate alınarak öncelikle hangi yollarla nereleri geçerek nasıl geldiği ve varsa kendisine yardımcı olanlara ilişkin elde edilen bilgilerin tümü Müracaat Formunda yer verilmek üzere kayıt altına alınacaktır.

Ön görüşmeden sonra başvuru sahibinden, menşe ülkesini ya da eski daimi ikamet ettiği ülkesini terk etmeye zorlayan olay ya da olaylar hakkında kendisini ifade edebileceği bir dilde el yazısıyla deklarasyonu alınarak imzalatılacak ve tercümesi yapılacaktır. Okuma yazma bilmeyenlerin deklarasyonu alınmayacaktır.

Türkiye’de akrabalarının bulunduğunu beyan eden başvuru sahiplerine o ilde ikamet etmek isteyip istemediği sorulacaktır. Türkiye’de herhangi bir akrabası bulunmayan veya akrabalarının bulunduğu ilde ikamet etmek istemeyen başvuru sahibine de hangi il ya da illerde ikamet etmek istediği sorulacaktır.

Ancak başvuranların (EK-14)“İltica ve Sığınma Başvuru Sahipleri ile Mülteci ve Sığınmacıların Yerleştirildiği Resen İkamet İzni Verecek İller” dışındaki illerimizde ikamet etmelerine izin verilemeyeceği göz önünde bulundurulacaktır.

Başvuru sahibine, kendini daha iyi ifade edebilmek için kişisel mülakatı esnasında, bayan veya erkek mülakatçı ve tercümandan hangisi ile görüşme yapmak istediği de sorulacaktır.

Mülakatçı ve tercümanın bayan veya erkek olup olmayacağına ön görüşmeyi yapan görevli karar verecektir. Örneğin: Ön görüşmeyi yapan görevli, tecavüze veya cinsel tacize uğramış bir bayan başvuru sahibi talep etmese dahi, başvuru nedenlerinin sağlıklı bir şekilde tespit edilebilmesi için, eğer gerekli görür ise, söz konusu başvuran için bir bayan mülakatçı ve bayan tercüman bulundurulmasına

karar verebilecektir. Ön görüşmede başvuru sahibinin rızasını almak koşulu ile psikolog veya sosyal hizmet uzmanı da bulundurulabilecektir.

Ön görüşmeyi tamamlayan görevli tarafından yukarıda yöneltilen soru ve cevaplar (EK-3) “İltica/Sığınma Müracaat ve Ön görüşme Formu” ile kayıt altına alınacaktır.

İltica/Sığınma Müracaat ve Ön görüşme Formuna kaydedilen tüm bilgiler baştan sona kadar başvuru sahibine açıkça okunacak, verdiği bilgilere ilave olarak başka ekleyeceği bir husus olup olmadığı, her şeyin net olarak anlaşılıp anlaşılmadığı sorulacak ve alınan cevaplar da mutlak suretle kaydedilecektir. Form, ön görüşmeyi yapan görevli, başvuru sahibi, tercüman ve ön görüşmede hazır bulunanlar tarafından imza altına alınarak ön görüşme tamamlanacaktır.

• **Kişisel Mülakat Randevu Belgesinin Verilmesi**

Ön görüşmenin tamamlanmasının ardından, başvuru sahibine, kişisel mülakatın yapılacağı tarihi ve saati bildiren (EK-5) “Kişisel Mülakat Randevu Belgesi” verilecektir. Bu belgede, başvuranın randevuya mazeretsiz gelmemesi ve/veya beyan edeceği adresten ayrılarak firara gitmesi durumunda yapılan ön görüşmeye göre hakkında karar verileceği, bu durumun başvuran hakkında olumsuz karar alınmasına yol açabileceği” yazılacaktır.

Başvurulara ilişkin işlemlerinin otuz gün içerisinde tamamlanması esas olduğundan, başvuru sahibine kişisel mülakat için bir mülakat tarihi saptanarak bildirilecektir.

6. Refakatsiz Küçüklere İlişkin Prosedür

Refakatsiz küçük çocukların iltica-sığınma müracaatları halinde derhal Bakanlığa şifai ve yazılı ön bilgi verilerek Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü ve/veya Çocuk Şube Müdürlükleri ile koordineli olarak derhal işlemler başlatılacaktır. Çocuğun yaş durumuna göre hemen veya işlemlerden sonra SHÇEK Yurtları veya Yuvalarına yerleştirilecektir.

Ancak herhangi bir kimlik belgesi bulunmayan veya yaşlarını ispatlayacak belgeye sahip olmayan ve beyanına göre çocuk olduğunu iddia eden refakatsiz küçükler için, görünüşlerindeki yaşları ile beyan ettikleri yaşları arasında benzerlik kurulamayarak yaşının 18 yaşından büyük gözüktüğü durumlarda bir Devlet Hastanesi’den veya Adli Tıp Kurumundan yaşının tespiti istenecektir.

Yaş tespiti istenen başvuru sahibi hakkında kesin rapor alınıncaya kadar geçen süre içerisinde imkanlar dahilinde Emniyet Müdürlüğü Çocuk Şube Müdürlükleri, Yabancılar Şube Müdürlükleri Misafirhanesi veya uygun görülecek başka bir yerde barındırılacaktır.

Çocukların mülakatında, psikolog, sosyal hizmet uzmanı bulundurulacaktır. Söz konusu uzmanlar Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu, Çocuk Şubeleri veya diğer kurum ve kuruluşlardan davet edilecektir.

Mülakatçı, çocuklarla yaptığı mülakatların değerlendirmesinde, mülakata katılan uzmanın görüşüne ilişkin raporunu da dikkate alacaktır. Bu uzmanın görüşünün bir sureti İçişleri Bakanlığına gönderilen dosya suretine de eklenecektir.

Çocuk olan başvuru sahibi ile ilgili işlemler tamamlandıktan sonra söz konusu refakatsiz küçüklerin, Sosyal Hizmetler Yurtlarına yerleştirilmesi için Sosyal Hizmetler İl Müdürlükleri ile temas kurulacak ve derhal Bakanlığımıza şifai ve yazılı bilgi verilecektir.

Tam teşekküllü bir Devlet Hastanesi veya Adli Tıp Kurumundan alınan yaş tespit raporu doğrultusunda 18 yaşının üzerinde olduğu tespit edilenler hakkında, yetişkin başvuru sahiplerinin tabi olduğu usuller uygulanacaktır.

7. Mülakata Hazırlık

Mülakatın amacı, başvuranın korumaya ihtiyacı olup / olmadığını değerlendirebilmek için bilgi toplama olduğu unutulmamalıdır. Başvuru sahibinin başından geçenlerin, 1951 Cenevre Sözleşmesi çerçevesinde zulüm veya zulüm görme korkusu olup olmadığının ortaya konması ana hedeftir.

Mülakatı yapacak olan personel (mülakatçı), başvuru sahibinin kültürü, hassas durumu, başvuruyu çevreleyen kişisel veya genel koşulları dikkate alınarak ön mülakatında beyan ettiği gerekçeler doğrultusunda başvuranın gerekçelerinin ortaya çıkarılması amacıyla bilgi toplaması gerekmektedir.

Mülakata hazırlık kapsamında, başvuru sahibi hakkında 3'üncü ve 4'üncü madde uyarınca yapılan Yabancılar Projesi, Tahdit, Genel Bilgi Toplama ve Yolcu Giriş - Çıkış kayıtlarının dökümü ile AFİS parmak izi çıktı raporları ve 5'inci madde uyarınca ön görüşme sonunda düzenlenen İltica/Sığınma Müracaat ve Ön görüşme Formu (EK-3) mülakatçının elinde hazır olacaktır.

Başvuru gerekçelerinin tespitine ilişkin bilgilerin toplanması için, ön görüşme sırasında başvurana ait elde edilen bilgiler göz önünde bulundurularak, Emniyet Genel Müdürlüğü Yabancılar Hudut İltica Dairesi Başkanlığının POLNET ortamındaki <http://egm1ydbmmb01> adresinde yer alan Menşe Ülke bilgileri incelenecektir. Bunun yanı sıra, ihtiyaç duyulması halinde gerek Internet ortamından gerekse İçişleri Bakanlığı veya ilgili menşe ülke uzmanları ile bire bir irtibat kurularak ilave menşe ülke bilgisi temin edilebilecektir.

Söz konusu adreste mülakat ve karar vermede yararlanmak için, menşe ülke bilgilerinin yanı sıra iltica alanında eğitim görmüş personelin listesi, mülteci statüsü belirleme eğitimi ile menşe ülke bilgisi toplama ve bu bilgileri iltica prosedürüne kullanma eğitimi gören personelin listesi, uzmanlık alanları ve irtibat bilgileri, iltica alanındaki önemli eğitim bilgileri, ilgili AB Mevzuatı ve bu genelge ve ekleri de bulunmaktadır. İltica alanında çalışan personel bu adresteki bilgilerden yararlanabilecek ve birbirleri ile iletişim kurabileceklerdir.

Mülakata hazırlık sırasında mülakatçının elde ettiği menşe ülkeye ait bilgi ve belgeler başvuru sahibinin kişisel dosyasında muhafaza edilecektir.

Mülakatçı, araştırmaları sonucu topladığı bilgileri inceleyerek, edindiği menşe ülke bilgilerini, (EK-3) İltica/Sığınma Müracaat ve Ön görüşme Formunda yer alan başvuru sahibinin ifade ettiği sığınma talebine ilişkin gerekçeler ile örtüştürecektir.

Edindiği bilgilerin yeterli olduğuna kanaat getiren mülakatçı, başvuru gerekçelerinin inandırıcılığını tespit edebilmek amacıyla, mülakatın gerçekleştirileceği tarihten önce (EK-6) "İltica-Sığınmacı Mülakat Formlarındaki" soruları temel alarak, açıkta kalan noktaları tespit ederek, bu noktaların açıklığa kavuşturulması ve başvuru sahibinin gerekçelerinin ortaya konması amacıyla mülakat sırasında başvuru sahibine yöneltebileceği muhtemel soruları bizzat kendisi hazırlayacaktır.

Başvurana sorulması düşünülmeyen ancak mülakat formunda yer alan matbu sorulara hazırlanacak yeni mülakat formunda yer verilmeyecektir.

Mülakatta tercüman bulundurulmasına ihtiyaç duyuluyorsa, tercümanlar mülakata girmeden önce mülakat hakkında mülakatçı tarafından bilgilendirilecektir. Tercümanın bilgilendirilmesi kapsamında mülakatçı;

- Başvuru sahibine ne türde sorular soracağı,
- Tercümanın tercüme yaparken kişisel yorumda bulunmaması ve başvuranın söylediklerini bire bir tercüme etmesi gerektiği,
- Tercümanın mülakat esnasında duygularını başvurana yansıtmadan profesyonel bir tercüme yapması gerektiği,
- Mülakattan sonra başvuru sahibi ile ilişki ve yakınlık kurmaması ve mülakat sırasında aldığı karalama notları gizlilik prensibi çerçevesinde mülakatçıya teslim etmesi gerektiği hususlarında tercümanı bilgilendirilecektir.

8. Mülakat Odası

Mülakat odası teknik ekipman ve diğer malzemelerle donatılmış olacaktır. Emniyet Genel Müdürlüğü Yabancılar Hudut İltica Göç Dairesi Başkanlığının AB ülkeleri, ulusal ve uluslararası sivil toplum kuruluşları ile düzenlenen seminerler ile hizmet içi eğitimlerde elde edilen bilgi ve tecrübelere bağlı kalınarak,

Mülakat odası mülakatın tam bir gizlilik içerisinde ve kesintiye uğramadan alınmasını sağlayan rahat, güvenli, gerekli donanımına sahip koşulları içerecek şekilde yapılandırılacaktır. Mülakat yapılabilecek donanımına sahip diğer birimlere ait mekânlarda bu amaçla ortak kullanılabilir.

9. Kişisel Mülakatın Yapılması

18 yaşın üzerindeki yasal yeterliği olan her yetişkin kiři ile kişisel mülakat yapılması esastır. Her bir başvuru kendine özgü bir özellik içerdiğinden, her mülakat bir birinden bağımsız olarak dūřünülerek kişiisel mülakat yapılacaktır.

Tam bir inceleme yapılabilmesi için, diğer aile üyelerinin mülakat esnasında hazır bulunması zorunlu görülmeyen sürece kişiisel mülakat diğer aile üyeleri olmadan yapılacaktır.

Reşit olmayan çocukların durumu, küçüğün aksine bir talebi olmadıkça, kendisine bakmakla yükümlü olan reşit kişiye tabidir.

Kişiisel mülakat tam bir gizlilik sağlayan koşullar altında yapılmalıdır. Başvuru sahibine ait tüm bilgi ve belgeler (tercümanın ve mülakatçıının aldığı müsvedde notlar dahil olmak üzere) gizli tutulacaktır.

Mülakatçıının dikkat edeceği hususlar;

- Mülakatçı, mülakatta mutlaka sivil giyimli olacaktır.
- Mülakata başlarken öncelikle, görevini açıklayarak kendini ve tercümanı (Çocuklarla yapılan görüşmelerde varsa uzmanı ve yasal temsilcisini de) tanıtmalıdır.
- Mülakat süresince yapılan işlemin, bir sorgulama işlemi olmadığı akılda tutularak başvuru sahibi üzerinde güven oluşturulacaktır. Güven ortamını sağlamak için; başvuranın mülakat sırasında söylediği sözlerin gizli tutulacağı, menşe ülke makamları ile üçüncü kişilere açıklanmayacağı belirtilecektir. Başvuranın menşe ülke kültürünü dikkate alarak iletişim kurulmalı, başvuranın bilgi vermesine engel teşkil edecek her türlü davranış ve tutumdan kaçınılmalıdır.
- Mülakatçı, tercüman ve başvuru sahibinin düzgün iletişim kurup kuramadığını gözlemlemek için, iki-üç dakikalık süre vererek anlaşıp anlaşmadıklarını gözlemlemek amacıyla karşılıklı konuşmalarına imkân sağlayacaktır.
- Tercümanla başvuru sahibi iletişim kurulduğu takdirde, başvurana görüşmenin amacı, görüşmenin planı, başvurusu ile ilgili işlem süreci, hak ve yükümlülükleri ile yapılacak olan görüşmenin başvurusuna ilişkin detaylı tüm gerekçeleri anlatması ve varsa belgelerini sunması için kendisine verilen bir fırsat olduğu yönünde başvuru sahibini bilgilendirecektir.
- Yapılan bilgilendirmenin akabinde, dosyadaki kişi ile mülakata alınan kişinin aynı şahıs olup olmadığı kontrol edilecektir. Başvuru sahibine ön görüşmede verdiği bilgiler kısaca hatırlatılarak teyit edilecektir.
- Mülakatçı, başka bir sebeple de (sağlık rahatsızlığı, travma, tercümanla başvuru sahibinin iletişim kuramaması vb.) uygun görmesi halinde, gerekçesi başvuru sahibine anlatmak kaydıyla, durum bir tutanakla tespit edilerek mülakat başka bir tarihte gerçekteştirmek üzere ara verilerek erteleyebilir.
- Başvuranın veya mülakatçıının sözlerini bire bir aktarmanın dışında tercümanın hiçbir şekilde kendi kişiisel yorum yapmasına fırsat verilmeyecektir.
- Mülakatta soru sormaya, mülakata hazırlık aşamasında hazırlanmış olan genel sorulardan başlanacaktır. (örneğin aile geçmişi, eğitim durumu, açık kimliği v.b.) Daha sonra, kişinin taşıdığı korkunun inandırıcılığını değerlendirmek amacıyla ayrıntılara ilişkin özel sorular (sorunun ne olduğu, korkma nedeni, başına neler geldiği vb) sorulacaktır.
- Başvuranın korkmasına ve menşe ülkesini terk etmeye neden olan fiillere yönelik verdiği bilgiler ya da sunduğu belgelerin 1951 Cenevre Sözleşmesinin 1 inci maddesinde belirtilen beş gerekçeden biri veya birkaçıyla bağlantısının olup olmadığını tespit etmeye yönelik yeni sorular mülakatın seyrine göre geliştirilecektir.
- Başvuranın cinsel şiddet nedeniyle travma, yetkililerden korkma, uygun kelimeleri bulamama gibi nedenlerle korku duyabileceği göz önünde bulundurularak, mülakat esnasında kişinin rahatlaması ve olayları toparlaması için yardımcı sorular sorulacaktır.
- Mülakatçı, başvurana sorduğu soruları ve aldığı yanıtları ve başvuranın başvuru gerekçelerini tam olarak aktardığı ve tercüman aracılığıyla yapılan çeviriye anlayıp anlamadığı yönündeki beyanını aynı gün içerisinde (EK-6) "İltica-Sığınma Mülakat Formuna" doldurarak, başvuru sahibi, tercüman ve mülakatçı tarafından imzalanacaktır.

10. Mülakat Raporunun Hazırlanması

Mülakatçı, İltica/Sığınma Müracaat ve Ön görüşme Formu (EK-3), İltica/Sığınma Mülakat Formu (EK-6) ve başvuru sahibinin verdiği tüm bilgi ve belgeler değerlendirilerek, başvuru hakkında bir mülakat raporu hazırlayacaktır. Mülakat raporu;

- Başvuru sahibinin kişisel bilgilerini,
- Seyahat güzergâhları, kimlik ve seyahat belgeleri,
- Başvuru sahibi ile ilgili temel bilgiler,
- Yakınlarının de dahil olmak üzere geçmişi,
- Başvuru sahibinin varsa uyruklukları,
- Varsa eskiden ikamet ettiği ülke (ülkeler) ve yer (yerler),
- Varsa önceki iltica başvuruları,
- İltica/sığınma başvurusunda bulunma nedenleriyle ilgili tüm belgeler,
- Başvuru sahibinin maruz kaldığı veya maruz kalabileceği olaylar,
- Sosyal hizmet uzmanı veya psikolog raporu,
- Başından geçen olayların zulüm veya ciddi zarara yol açıp açmayacağına dair mülakatçının kanaati,
- Başvuru sahibinin menşe ülkeden ayrıldıktan sonra gerçekleştirdiği faaliyetlerin nedeninin iltica/sığınma başvurusunda bulunmak için gerekli koşulları yaratmaya yönelik olup olmadığına dair mülakatçının kanaatini içerecektir.

Mülakat raporu, başvuru sahibi hakkında karar vermede, belirleyici etken bir rol oynadığından, kişinin mevcut ve ilerdeki hayatında telafisi imkânsız olaylara yol açabileceği göz önünde bulundurulurken düzenlenecektir.

Mülakat raporu yazılırken, kronolojik sıra ve olayların akışı ile konu bütünlüğüne dikkat edilecektir. Mülakatta yararlanılan menşe ülke bilgileri ve mülakatçının sorduğu sorular çerçevesinde, başvurunun tutarlılığına veya tutarsızlığına ilişkin mülakatçının kanaati ile başvuranın beyanlarının inandırıcılığına ilişkin hususlar raporda belirtilecektir.

Mülakat raporu birim amirince de incelenerek, varsa görüşleri de eklenerek mülakatçı ve birim amiri tarafından imzalanacaktır.

11. Resen İkamet İzni Verilecek Haller

Ülkemizden sığınma/iltica talebinde bulunan başvuru sahiplerine altı (6) ay resen ikamet izni verilerek ikamet tezkeresi düzenlenecektir.

Ancak, ikamet tezkeresi yalnızca sığınmacı/mülteci yerleştirmesi yapılan (Ek-14)'teki listede yer alan İllerce düzenlenecektir. (Ek-14) dışındaki İller tarafından başvuru sahibinin ikametini İnsani mülahazalar ile uygun görülmesi halinde, Bakanlığımızca verilecek talimat üzerine ikamet tezkeresi düzenlenecektir.

Ek-14'te belirtilen İllerce Resen ikamet tezkeresi düzenlenirken;

Ülkemize yasal yollarla gelerek makul olan en kısa süre içerisinde müracaat eden başvuru sahiplerine vizelerinin veya vize muafiyetlerinin bitiminden itibaren,

İllegal ve doğrudan gelerek makul olan en kısa süre içerisinde müracaat eden başvuru sahiplerine ise illegal giriş tarihlerinden itibaren ikamet tezkeresi düzenlenecektir.

Resen ikamet izni verilen kişilerin ikamet izinleri temdit edilirken aksine bir talimat alınmadığı sürece ilk altı aylık ikamet izninin bitiminden itibaren, resen altı (6) ay daha uzatılarak toplam bir (1) yıl süre ikamet izni verilmiş olacaktır.

Resen bir yıl ikametlerine izin verilen başvuru sahiplerinin ikamet tezkeresi süresinin bitimine bir (1) ay kala Bakanlığa işar sorulacak ve alınacak talimata göre işlem yapılacaktır.

12.Bakanlığın Kararından Sonra Valiliklerce Yapılan İşlemler ve Hukuki Yardım(Değişik 21.12.2010 tarih ve 216840 Sayılı Talimat)

Bakanlıkça alınan “ilk karar”, Valiliklerce başvuru sahibine yazılı olarak tebliğ edilecektir. Başvuru Sahibinin kendisine, varsa avukatına veya yasal temsilcisine ilgi (a)’da kayıtlı Tebligat Kanununa göre tebliğ edilecektir.

Karar olumlu ise Bakanlıktan alınan talimata göre mülteci/sığınmacının ikametine izin verilecektir.

- İlk Olumsuz Karar

Başvuru sahibi hakkında Bakanlıkça verilen “ilk karar”ın olumsuz olması halinde, başvuru sahibinin hakkındaki ilk olumsuz karara karşı iltica-sığınma yönetmeliğinin 6’cı maddesine göre, on beş (15) gün içerisinde itiraz edebileceği kendisine, varsa avukatına veya yasal temsilcisine ilgi (a)’da kayıtlı Tebligat Kanununa göre tebliğ edilecektir.

Başvuru sahibinin itirazı, bir dilekçe ile olabileceği gibi, talebine göre ek bir mülakat şeklinde de olabilecektir.

İlk olumsuz karara karşı itiraz eden başvuru sahibinin ikamet izni devam ettirilerek Bakanlıktan alınacak talimata göre işlem yapılacaktır.

Başvuru sahibi itirazında, varsa iddialarını destekleyen her türlü bilgi ve belgeyi sunabilecektir. Başvuran, itirazını bir müdafiden veya hukuki danışmandan yardım alarak kendisi yapabileceği gibi, itiraz işlemini doğrudan müdafisi aracılığı ile de yürütebilecektir.

Başvuru sahibinin itirazda bulunmaması ve aksine bir talimat olmaması halinde; on beş (15) gün içerisinde ülkemizden çıkması gerektiği, arzu etmesi halinde ülkesine dönebileceği gibi, yasal belgelerini ibraz etmesi kaydıyla, ülkesi dışında herhangi bir üçüncü ülkeye de gidebileceği, ülkemizi terk etmemesi halinde ise ülkemizden çıkartılacağı kendisine, varsa avukat veya yasal temsilcisine ilgi (a)’da kayıtlı Tebligat Kanununa göre tebliğ edilecektir.

İlgili Valilikçe on beş (15) gün içerisinde başvuru sahibinin ülkemizi terk edip etmediği kontrol edilecektir.

Verilen müddet içerisinde ülkemizi terk etmeyen başvuru sahipleri hakkında bundan sonra yabancılarla ilgili genel hükümler çerçevesinde işlem yapılarak yakalayan İl Emniyet Müdürlüğü tarafından ülke dışına çıkışı sağlanacaktır.

- “Nihai Karar”

İlk olumsuz karara karşı itiraz eden başvuru sahibinin bu konudaki itiraz dilekçesi veya ek mülakatını destekleyen diğer bilgi ve belgeler Bakanlığa gönderilecek, Bakanlıktan alınacak talimata göre işlem yapılacaktır.

İtiraz hakkında Bakanlıkça yapılan değerlendirme sonucu, nihai karar olarak mülteci veya sığınmacı statüsü verilmesi halinde, Bakanlık talimatları doğrultusunda ikametlerine izin verilecektir.

Sığınma başvurularına ilişkin itirazları Bakanlıkça nihai olarak reddedilenlere ilişkin karar, itiraz sahibine, varsa avukatına veya yasal temsilcisine ilgi (a)’da kayıtlı Tebligat Kanununa göre tebliğ edilecek, Türkiye’yi terk etmesi istenmeyecek, aksi bir talimat alınmadığı sürece Bakanlıktan alınacak talimat doğrultusunda işlem yapılacaktır.

Ancak, hakkında nihai olumsuz karar verilen başvuru sahibi, kendi isteği ile ülkeyi terk edebilecektir.

- İkincil Koruma ve İnsani Mülahazalara Dayalı İkamet izinleri
İtirazları Bakanlıkça nihai olarak reddedilenlerin durumları, 1994 iltica/sığınma Yönetmeliğinin 6'ncı maddesi uyarınca, yabancılarla ilgili genel hükümler çerçevesinde Bakanlıkça değerlendirilmektedir.

Buna göre, başvuru sahibinin geldiği ülkeye geri gönderilmesi halinde, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi 3.maddesi ve İşkenceye ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı Veya Onur Kırıcı Muamele Veya Cezaya Karşı Sözleşme çerçevesinde ciddi zarar görme riski bulunup bulunmadığı, kendisine ikincil koruma statüsü verilmesine gerek olup olmadığı değerlendirilmektedir.

Bunun yanı sıra, ilgili yabancıнын sağlık, eğitim, aile bütünlüğü, aile birleşimi vb. insani mülahazalarla veya idari yargıya başvuru yaptığı için Türkiye'de ikametine izin verilmesine gerek olup olmadığı da değerlendirilmektedir.

Yabancılarla ilgili genel hükümler çerçevesinde de ikincil koruma veya insani mülahazalara dayalı ikamet izni verilmesi Bakanlıkça uygun görülmeyenlere ilişkin karar yabancıнын kendisine, varsa avukatına veya yasal temsilcisine ilgi (a)'da kayıtlı Tebliğat Kanununa göre tebliğ edilerek, Bakanlıkça herhangi bir süre belirlenmemişse, 15 gün içerisinde ülkemizi terk etmesi gerektiği bildirilecektir.

Bu süre içerisinde ya da Bakanlıkça belirtilen süre içerisinde ülkeyi terk etmeyen ve idari yargıya başvurmayan yabancılar hakkında, yabancılarla ilgili genel hükümler çerçevesinde işlem yapılacak ve yakalayan il tarafından ülke dışına çıkışı sağlanacaktır.

Yabancıнын ülkeden çıkış yapmayıp idari yargıya başvurması halinde, derhal Bakanlığa bilgi verilecek, Bakanlıktan alınacak talimata göre işlem yapılacaktır.

- **Başvuru sahibi veya müdafisinin dosyaya erişimi**

İdari yargıya başvuranın kendisi veya müdafisi tarafından dosyası incelenmek istendiğinde ya da idari mahkemede kullanılmak üzere birer sureti dilekçe ile talep edilmesi halinde dosyadaki "GİZLİ" yada "HİZMETE ÖZEL" kaydı bulunan evrak dışında kalan;

- Avukat veya yasal temsilcisine ve başvuru sahibinin kendisine tebliği yapılan tebliğ-tebellüğ belgeleri,
- İltica/sığınma müracaat ve ön görüşme formu,
- Başvuranın Deklarasyonu,
- İltica-sığınma mülakat formu,
- Mülakat raporu,
- Psikolog ve sosyal hizmet uzmanı raporu,
- Başvuranın başvurusuna ilişkin sunduğu bilgi ve belgeler,
- İltica/sığınma başvurusu hakkında Bakanlıkça verilen ilk karar,
- İltica/sığınma başvurusu hakkında Bakanlıkça verilen nihai karar,
- Başvuran hakkında yabancılarla ilişkin genel hükümler çerçevesinde Bakanlıkça verilen karar evrakının,

Başvuru sahibinin kendisine, varsa avukatına veya yasal temsilcisine talep edilmesi halinde verilecektir. Bunun yanında, yine başvuru sahibinin kendisi, varsa avukatı veya yasal temsilcisi tarafından incelenmesine olanak tanınıp, incelendiğine ya da idari mahkemede kullanılmak üzere birer

suretinin verildiğine dair bir tutanak yapıp dosyadaki bilgiler kişisel bilgiler olduğundan, kamuoyuna açıklanmaması gerektiği, yalnızca idari yargıda savunma amaçlı olarak kullanabileceği, açıklanması veya bu bilgilerin yetkisiz üçüncü şahıslara verilmesi halinde hukuki sorumluluk doğuracağı, yabancıya ve varsa avukatına tebliğ edilip, taraflara imzalatılarak, dosyasına konacaktır.

13. Resen İkamet İzni Verilmeyecek Haller (Değişik 21.12.2010 tarih ve 216840 Sayılı Talimat)

Bilindiği üzere, iltica/sığınma Yönetmeliği'nin 6.ncı maddesine göre iltica / sığınma başvurusunda bulunan kişilerin talepleri hakkında ilk kararı vermek için Valiliklere henüz yetki devri yapılmadığından, ilk ve nihai karar İçişleri Bakanlığınca verilecektir.

Uygulama Talimatı EK-14 (İltica ve Sığınma Başvuru Sahipleri ile Mülteci ve Sığınmacıların Yerleştirildiği Resen İkamet İzni Verecek İller) yeniden düzenlenmiş ve yazımız ekinde gönderilmiş olup, söz konusu liste dışında kalan illerden;

- Türkiye'de yabancı statüsünde yasal olarak ikamet etmekte iken ikamet sebebi ortadan kalktığı için (çalışma izin süresi biten, öğrenimini tamamlayan, ikamet izin süresi biten, vize muafiyet süresi biten vb.) ülkemizi terk etmesi gerekirken başvuruda bulunanların,
- Yabancı statüsünde yasal ikameti devam ederken suç işlediği için sınır dışı edilmesine karar verildikten sonra başvuruda bulunanların,
- Türkiye'de yasadışı bulunduğundan dolayı, güvenlik birimlerince yakalanmasını müteakip başvuruda bulunanların,
- Türkiye'de yasadışı göçe karıştığından veya işlediği bir suçtan dolayı sınır dışı edilenlerden veya ülkemize girmesi men edilenlerden her nasılsa tekrar Türkiye'ye girenlerden başvuruda bulunanların,
- Türkiye'den yasadışı yollardan çıkış yapmak isterken yakalandıktan sonra başvuruda bulunanların,
- İşlediği bir suç nedeniyle cezaevinde iken veya tahliye edildikten sonra başvuruda bulunanların,
- Daha önce iltica/sığınma talebinde bulunup, talepleri hakkında olumsuz karar verilen veya işlemleri devam ederken başvurularından vazgeçen yabancıların, mükerrer iltica/sığınma başvurusunda bulunanların,

Aynı iş günü içerisinde 137381@egm.gov.tr adresine veya (0312-4123295) numaralı telefon numarasına (EK-2 formları) bildirilecek ve şahısların Bakanlığımızca yönlendirilen valiliklere sevkleri sağlanacaktır.

Bununla birlikte sevk edilmeden önce ülkemiz kanunlarına uyması gerektiği, uymaması halinde hakkında başka tedbirlerin alınabileceği, sevk edildiği valiliğe on beş (15) gün içerisinde gitmesi gerektiği hususları ile Uygulama Talimatı'nda yer alan usul ve esaslar uyarınca, "İltica-Sığınma Başvuru Sahiplerine Tebliğ Edilecek Hususlar" başvuru sahibinin kendisine yazılı ve sözlü olarak, varsa avukat veya yasal temsilcisine ilgi (a)'da kayıtlı Tebligat Kanununa göre tebliğ edilecektir.

Başvuru sahibine sevk edildiği valiliğe intikal edene kadar geçen süre içerisinde kullanması için 57 sayılı Uygulama Talimatı'nın (EK-4)'teki Kimlik Tanıtma Belgesi tanzim edilerek sevk yazısı ile birlikte verilecektir. Bu kimlik belgesi, anılan yabancıların sevk edildikleri Valiliğe giderek başvurmaları halinde, ilgili valilikçe alınacak ve kendisine yeni kimlik belgesi düzenlenecektir.

Uygulama Talimatı EK-14 (İltica ve Sığınma Başvuru Sahipleri ile Mülteci ve Sığınmacıların Yerleştirildiği Resen İkamet İzni Verecek İller)'deki liste dışında kalan illerimizden sevk edilen yabancıların valiliklerinize gelerek müracaat etmesi halinde;

- Ülkemize yasal yollarla gelerek müracaat eden başvuru sahiplerine vizelerinin veya vize muafiyetlerinin bitiminden itibaren, yasadışı yollardan ve menşe ülkesinden doğrudan ülkemize gelerek müracaat eden başvuru sahiplerine ise, yasadışı giriş tarihlerinden itibaren ikamet tezkeresi düzenlenecek,
- İkamet izni verilen kişilerin ikamet izinleri temdit edilirken, aksine bir talimat alınmadığı sürece, ilk bir (1) yıllık ikamet izninin bitiminden itibaren, resen bir (1) yıl daha uzatılarak, toplam iki (2) yıl süre ile ikamet izni verilecek,
- Resen iki (2) yıl ikametlerine izin verilen başvuru sahiplerinin, ikamet tezkeresi sürelerinin bitimine bir (1) ay kala Bakanlığa iş'ar sorulup, alınacak talimata göre işlem yapılacaktır.

Uygulama Talimatı EK-14 (İltica ve Sığınma Başvuru Sahipleri ile Mülteci ve Sığınmacıların Yerleştirildiği Resen İkamet İzni Verecek İller) 'deki listede yer alan uydu illerimizden bu kapsama giren yabancıların başvurularında ise;

Yukarıda belirtildiği şekilde müracaat ettiği ilde serbest ikamete bağlanıp, işlemleri takip edilecektir.

Ayrıca, kamu ve ulusal güvenliğimiz açısından durumları sakıncalı görülenlerin, durum ve temaslarının kontrol altında tutulması açısından, günlük periyotlar halinde imza takibine tutulacak ve ilgili birimlerle takip ve kontrolleri sağlanacaktır.”

14. Başvuru Sahibine Ait Evrakın Gönderilmesi ve Yabancılar Projesine Veri Girişi

Resen ikamet izni verilenlerin dosya evrakı (İltica/Sığınma Müracaat ve Ön görüşme Formu, Mülakat Formu, Müracaatını destekleyen diğer bilgi ve belgeler, Mülakat Raporu, Deklarasyon) 2 nüsha düzenlenecek ve müracaatı takip eden 45 gün içerisinde; bir nüshası Bakanlığımıza gönderilecektir. Diğer nüshası dosyasında kalacaktır. Resen ikamet izni verilen veya verilmeyen başvuru sahipleri ile sığınmacı ve mültecilerin hakkında yapılan tüm işlemlerin POLNET'te bulunan Yabancılar Projesine veri girişi yapılacaktır.

15. Başvuranların Başka İllere Sevk Taleplerinin Değerlendirilmesi ve Sevk İşlemlerini Geçekleştirilmesi

İllere sevk edilmeye ilişkin karar, öncelikle uydu illerimizin yoğunluğuna ilişkin istatistikler ve başvuru sahibinin ön görüşme sırasında yerleşmek istediği yere ilişkin talebi ile sebebi göz önüne alınarak Bakanlığımızca değerlendirilerek sonucu ilgili Valiliklere bildirilecektir.

Bakanlığımızca sevk edilmesi uygun görülenlere ilişkin bildirim alan Valilikler tarafından, başvurana yazılı olarak tebligat yapacak ve tebligatın bir sureti ilgiliye verilecek ve sevk edildiği ile bilgi verilip, gönderilerek sevk işlemi tamamlanacaktır.

Başvuru sahibinin illerine gelmesine müteakip, Valilik Bakanlığa bilgi verecektir.

Başvuru sahibinin dağıtım yapılan Valiliğe gitmemesi, firar etmesi vb. bir nedenle, sevk edildiği ile gitmemesi halinde sevk edildiği il tarafından V-71 tahdit kodu girilerek umum valilikler nezdinde aranması temin edilerek Bakanlığa da yazılı bilgi verilecektir.

- **Akrabalık İlişkisi Nedeniyle İkamet İli Değişiklik Talebi**

İllere dağıtım yapılanların, diğer İllerde akrabaları olduğunu beyan ederek başka bir İle sevk edilmeyi talep etmeleri halinde, ikamet ettiği İl Valiliğince sevk edilmeyi talep ettiği İl Valiliğinden talebin inandırıcılığına ve doğruluğuna ilişkin (akrabasının olup olmadığı hususunda) resen araştırma yapılacaktır. Bu araştırma sonucu, sevk talebine dayanak olan akrabalık derecesinin anne, baba,

kardeş, eş, çocuğu, büyük anne, büyük babanın olduğunun anlaşılması halinde Valiliklerce sevki sağlanacaktır. Bu akrabalıkların dışındakiler ve tereddüde düşülen diğer durumlarda, araştırma sonucu Bakanlıkça değerlendirilmek üzere gönderilecek ve sevk talebinin uygun görülmesi halinde sevki sağlanacaktır.

- **Sağlık Nedeniyle İkamet İli Değişiklik Talebi**

İkamete bağlandığı ilde rahatsızlıklarını tedavi ettiremediği için tedavisinin yapılması amacıyla başka bir ile sevk edilmeyi talep edenler hakkında;

Tedavilerinin yapılamadığına dair devlet hastanesinden rapor aldırılacaktır. Bu rapor, İl Sağlık Müdürlüğünce incelenerek, yabancının tedavisinin hangi illerimizde yapılacağı belirlenecektir. Belirlenen iller arasında Valiliğinizce de değerlendirme yapılarak öncelikle Ankara, İstanbul, İzmir, Antalya, Bursa gibi metropol illerimiz haricindeki sığınmacıların genel olarak yerleştirildikleri illerden birine resen sevki sağlanarak Bakanlığa da bilgi verilecektir.

16. Başvurusundan Vazgeçenler

Başvuru sahibi, başvurunun incelenmesi aşamasında ya da hakkında karar verildikten sonra sığınma başvurusundan vazgeçerek ülkemizden çıkmak istemesi halinde,

Eğer başvuru sahibi, serbest ikamet izni verilen veya mülteci misafirhanesinde barındırılanlardan ise, başvurusundan vazgeçtiğine dair dilekçesi ve dilekçesine istinaden bu yöndeki ifadesi alınarak, 15 gün içerside ülkemizi terk etmesi tebliğ edilecek, çıkış yapacağı hudut kapısı Valiliğine durum bildirilerek çıkışı sağlanacaktır.

Verilen süre sonunda ülkemizden çıkış yapıp yapmadığı kontrol edilecek, çıkış yaptığının anlaşılması halinde, yolcu giriş-çıkış sorgulama çıktısı ile talebinden vazgeçtiğine dair dilekçesi ve ifadesinin sureti Bakanlığa bilgi mahiyetinde gönderilecektir.

Başvuru sahibinin verilen süre içerisinde çıkış yapmadığının anlaşılması halinde, yakalandığında yakalayan il tarafından ülkemizden çıkışı yaptırılacaktır.

Başvuru sahibi, yabancı kabul ve geri gönderme merkezinde(yabancılar misafirhanesinde), veya kabul/barınma merkezinde zorunlu ikamete tabi tutulduğu esnada sığınma başvurusundan vazgeçmesi halinde, vazgeçtiğine dair dilekçesi ve dilekçesine istinaden bu yöndeki ifadesi alınarak mevcutlu olarak ülkemizden çıkışı sağlanacak ve birer sureti Bakanlığa gönderilecektir.

17. Valiliklerce Resen İl Dışına Çıkma İzni Verilmesi

Kendilerine ikamet izni verilmiş olanların, diğer illerdeki işlerini takip etmek amacıyla (sağlık, akraba ziyareti, banka işlemleri, BMMYK ile görüşme, iş görüşmesi, kurs, tatil v.b.) kısa süreli izin talebinde bulunmaları durumunda, talepleri Valiliklerinizce değerlendirilerek resen 15 güne kadar yol belgesi düzenlenmek kaydıyla izin verecektir. Verilen süre içerisinde işlemlerini tamamlayamayan başvuru sahibi, mevcut sürenin uzatılması için bulunduğu ilin Emniyet Müdürlüğüne doğrudan müracaat ederek süresinin uzatılmasını dilekçe ile talep edecektir.

Talep üzerine ilgili Emniyet Müdürlüğü, ikamete bağlı bulunduğu il ile koordineli olarak talebi değerlendirecek ve olumlu görülmesi halinde on beş (15) güne kadar mevcut izin ve yol belge üzerine şerh düşülmek kaydı ile uzatılacaktır.

On beş (15) günlük süreyi geçen talepler hakkında gerekçeleri ve Valilik görüşü ile Bakanlığa işar sorularak alınacak talimata göre işlem yapılacaktır.

Verilen izin sonunda ikamet iline dönmeyen yabancılar hakkında V-71 kodu girilerek umum Valilikler meyanında aranması sağlanacaktır.

18. İkamet İlini İzinsiz Terk Edenler (Sempti Meçhule Gidenler)

Mevcut uygulamada, işlemleri devam ederken semti meçhule gittiği anlaşılan başvuru sahiplerinin yakalanmaları amacıyla umum Valiliklere teleksleri çekilmektedir. Bu da mevcut prosedürü ve bürokrasiyi artırmaktadır.

Bundan böyle işlemleri devam ederken semti meçhule gittiği anlaşılan başvuru sahiplerinin Semti meçhule gittiğinin anlaşıldığı tarihten itibaren 5 iş günü içinde yakalanmaları amacıyla umum valiliklere teleks çekilmesi yerine tahdit programına V-71 kodu girilerek sadece Bakanlığa bilgi verilecektir.

V-71 kodu çerçevesinde yakalanan başvuru sahibinin yakalanması halinde ikamet ile görüşülerek bir sakınca görülmez ise “Ülkemizde bulunduğu süre içerisinde ülkemiz kanunlarına uyması gerektiği, uymaması halinde sığınma başvurusuna bakılmaksızın hakkında 5683 Sayılı Yabancıların Türkiye’de İkamet Ve Seyahatleri Hakkındaki Kanunun ilgili maddeleri çerçevesinde gerekli tedbirler alınarak ülkemizden çıkartılabileceği” hususu anlayacağı dilde tebliğ edilerek kendi imkanları ile sevk edilecektir.

Semti Meçhulde olan başvuru sahibi, ülkemizi illegal olarak terk etmek isterken yakalanması veya ikamet adresini izinsiz terk etmeyi alışkanlık haline getirdiğinin anlaşılması halinde, ikamete bağlandığı İl Valilince mevcutlu olarak yakalayan Valilikten teslim alınacak, hakkında gerekli adli işlemleri yapacaktır. Serbest kalması halinde, Yabancılar misafirhanesinde barındırılarak durumu Bakanlığa bildirilerek alınacak talimat doğrultusunda işlem yapılacaktır.

Anılan yabancıların kendiliğince illerimize dönmeleri veya bir başka ilimizce yakalanarak illerimize iade edilmesi halinde semti meçhule gittiği süre içerisinde yaptığı işler hakkında mülakatı alınarak haklarında 5683 sayılı Yabancıların Türkiye’de İkamet ve Seyahatleri Hakkında Kanunun 17 ve 25’inci maddelerine istinaden adli işlem yapılacaktır.

Yapılan adli işlem sonucu ile birlikte semti meçhule gittiği süre içerisinde yaptığı işler hakkında mülakatı üç (3) gün içerisinde Bakanlığımıza gönderilecektir.

19. Başvuru Sahiplerine veya Sığınmacı ve Mültecilere Sağlanacak Olanaklar

Başvuru sahiplerine, sığınmacılara ve mültecilere, kamu kurum kuruluşları, yerel yönetimler ile sivil toplum örgütleri tarafından kendi mevzuatları ve uygulamaları çerçevesinde çeşitli yardım yapılmaktadır.

Yardımların, ihtiyaç sahibi başvuran, sığınmacı ve mültecilerin kendi hayatlarını idame ettirene kadar, geçici olarak imkânlar ölçüsünde düzenli bir şekilde yapılabilmesi için, ikamet ettiği illerde, yılda en az bir defa Valiliğin koordinesinde Emniyet Müdürlüğü, Sosyal Dayanışma ve Yardımlaşma Vakfı, Sosyal Hizmetler, Belediye, Millî Eğitim, Sağlık, İş-Kur, varsa Bölge Çalışma Müdürlüğü ile ilgili diğer kurum ve kuruluşlar ile toplantılar düzenlenecektir.

Toplantılarda, başvuru sahipleri, sığınmacı ve mültecilere yönelik, sağlık yardımı, eğitim olanakları, beceri ve meslek eğitim, kültür, sosyal ve psiko -sosyal destekler, hukuki yardım, çalışma ve istihdam konuları ele alınacaktır.

Bilindiği gibi, psiko-sosyal ve sosyal yardım konusunda Sığınmacı ve Göçmenlerle Dayanışma Derneği, gönüllü geri dönüş konusunda Anadolu Kalkınma Vakfı, 06-16 yaş grubundaki çocuklara eğitim desteği, dil becerisi, Türkçe dil kursları, bilgi ve beceri kursları konusunda Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı ile, psiko-sosyal destek konusunda İnsan Kaynaklarını Geliştirme Vakfı, Kadın Dayanışma Vakfı ve Uluslararası Muhacerat Komisyonu (ICMC) ile işbirliğinde bulunmaktadır. Devletin mülteci ve sığınmacılar ile ilgili faaliyetlerinde, hem yükünün paylaşılması, hem de Devlet dışındaki kurum ve kuruluşların bu alana çekilmesi önemlidir. Bu çerçevede, bu alanda çalışan sivil toplum kuruluşlarının da gerekli görüldüğünde bu toplantılara katılması sağlanacaktır.

Bu çerçevede, başvuru sahipleri, sığınmacı ve mültecilere ayni ve nakdi olarak yapılan sosyal yardımlar (Ek-10) “Sosyal Yardım Yapılan İltica/Sığınma Başvuru Sahiplerine ve Sığınmacı/Mültecilere İlişkin İstatistik Formu”na doldurulacaktır.

• Sağlık Yardımı

Başvuru sahipleri ile statü almış mülteci ve sığınmacıların tüm sağlık giderlerinin kendileri tarafından karşılamaları esastır.

Ancak kendi imkânlarıyla veya BMMYK aracılığıyla sağlık giderlerini karşılayamayan ve herhangi bir sosyal güvencesi de olmayanların sağlık giderleri mevzuat ve imkanlar ölçüsünde devletçe karşılanmaktadır.

3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanununa göre, Başbakanlık Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü (SYDGM) tarafından düzenlenen 31.01.2005 tarih ve 1262 sayılı, Sağlık Destek Yardımları Programı Uygulama Esaslarında yabancıların tedavilerinin ne şekilde sağlanacağına yer verilmiştir.

Bu kapsamda; SYDT Fonunun imkânları göz önünde bulundurularak, herhangi bir suiistimale yol açmadan, hiçbir şekilde sağlık giderlerini karşılama imkanı olmayan ihtiyaç sahiplerinin faydalanması amacıyla, Emniyet Yabancılar birimleri, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları ile işbirliği ve koordine halinde bulunacaklardır.

Muayene veya tedavi olmak isteyen başvuru sahipleri, acil tedaviyi gerektiren durumlar haricinde, tedavi taleplerini öncelikle talep sahibinin durumunu en iyi şekilde bilen yabancılar birimine yapacaklardır. Yabancılar birimince bu talep değerlendirilerek, ilgili Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı'na bir yazıyla bildirilecektir.

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları, Emniyet Yabancılar birimince iletilen bu tür talepleri, kendi mevzuatları çerçevesinde ve anılan genelgede belirtilen esaslara göre değerlendirerek, sonuçlandıracaktır.

Başvuru sahiplerine, sığınmacılara ve mültecilere yapılan tüm yardımlar ile sağlık yardımlarına ilişkin harcamaların bilinmesi önem arz etmektedir. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğünce yapılan tüm harcamaların kaydedilmesi için bir otomasyon programı geliştirilmekte olup, 2007 yılı içerisinde faaliyete geçeceği ön görülmektedir. Ancak anılan program tam olarak faaliyete geçene kadar söz konusu yabancılar kişi bazında yapılan tüm yardımlar Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları aracılığıyla Emniyet Yabancılar birimine bildirilecektir.

Bu kapsamda, tedavi görenler için yapılan harcamalar (Ek-7)“Sağlık Yardımı Yapılan İltica/Sığınma Başvuru Sahiplerine ve Sığınmacı/Mültecilere İlişkin İstatistik Formu”na doldurulacaktır. Yapılacak diğer sosyal yardımlar için de koordine ve işbirliği halinde bulunulacaktır.

• Çalışma İzni

Bilindiği üzere, mevzuatımıza göre ülkemizde statüsüne bakılmaksızın 6 (altı) ay ikamet tezkeresi düzenlenen yabancılar, 4817 Sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkındaki Kanun hükümleri gereğince, çalışmaya ilişkin gerekli şartlara sahip olmaları kaydıyla, yurt içinden çalışma izin başvurusunda bulunabilmektedirler.

İltica Sığınma Yönetmeliğinin 27 inci maddesine göre “Mülteci ve sığınmacıların ülkemizde kalacakları süre ile sınırlı olarak öğrenim görmeleri ve çalışmalarını genel hükümlere tabidir.” hükmünü amirdir.

1951 Sözleşmesinin 17. Maddesi;

“Taraflar Devletler, ülkelerinde yasal olarak ikamet eden her mülteciye, ücretli bir meslekte çalışmak hakkı bakımından, aynı şartlar içinde yabancı bir memleketin vatandaşına uyguladıkları en müsait muameleyi uygulayacaklardır.” hükmünü içermektedir.

Bu kapsamda, en az 6 (altı) ay ikamet tezkeresi düzenlenen başvuru sahipleri ile mülteci ve sığınmacıların çalışma izni için müracaat etmeleri mümkün olup, çalışma izni almaları teşvik edilerek, yardımcı olunacaktır. Böylece hem ülkemizde kaldıkları müddetçe ülke ekonomisine katkıları sağlanacak, hem de kendi ayakları üzerinde durmaları sağlanmış olacaktır.

Bu nedenle, ilinizde ikamet ettiği süre içerisinde çalışma izni alarak çalışanlara ilişkin istatistikî veriler, (Ek-8)“Çalışma İzni Alan İltica/Sığınma Başvuru Sahipleri ve Sığınmacı/Mültecilere Ait İstatistik Formu” na doldurulacaktır.

• Eğitim Olanakları

222 Sayılı Öğretim ve Eğitim Kanununun 2. maddesine göre ülkemizde mecburi ilköğretim, 06–14 yaş grubundaki çocukları kapsamaktadır. Bu nedenle, statüsüne bakılmaksızın 06–14 yaş aralığındaki çocukların eğitim ve öğretime tabi tutulmaları mecburidir.

Milli Eğitim Müdürlüklerinin koordinesinde, sivil toplum kuruluşları ile de işbirliği içerisinde, mülteci ve sığınmacılar ile başvuru sahiplerinin çocuklarının okullara kaydı ve devamı sağlanacaktır.

Öncelikle zorunlu eğitim çağındaki başvuru sahibi, sığınmacı-mülteci çocuklar için pilot okullar seçilerek, bu okullarda eğitim verilmesi hususu 25.03.2005 tarihinde Sayın Başbakanımızca imzalanarak yürürlüğe giren İltica/Göç Ulusal Eylem Planında altı çizilen önemli bir konudur. Zira, söz konusu şahısların ülkemizde buldukları süre içerisinde, Türk toplumu ile bütünleşmeleri ve ülkemizin sosya-kültürel yapısına uyum sağlamaları açısından eğitimin rolü son derece önem arz etmektedir.

Bu nedenle, eğitim politikamız çerçevesinde, hem söz konusu çocukların toplumdan dışlanmalarının önüne geçilmesi, hem de özellikle üçüncü ülkelere yerleştirilme süreci uzun sürenlerin toplumla kaynaşmasını sağlamak için pilot okullarda eğitim sağlanmasına ilişkin çalışmalar başlatılacaktır.

Okul çağındaki çocuklardan ihtiyaç içerisinde olanlara, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Fonu, Belediye ve diğer Sivil Toplum Kuruluşlarından, eğitimlerini sağlamak amacıyla yardımcı olunacaktır. Bunun yanı sıra, orta öğretim ve yüksek öğrenime devam etmeleri için teşvik edilecektir.

Diğer taraftan, yetişkin, başvuru sahiplerinin, sığınmacıların ve mültecilerin, Belediye, Halk Eğitim, Milli Eğitim vb. kamu kurum kuruluşları ve sivil toplum kuruluşlarınca düzenlenen Türkçe ve diğer dil kursları ile meslek ve beceri edindirme kurslarına katılmaları teşvik edilecek ve ilgili birimlerle koordineli olarak yardımcı olunacaktır. Bu konularda özellikle üniversitelerin ve etkileşim içerisinde olan sivil toplum kuruluşlarının desteği aranacak ve bu amaçla gerçekleştirilecek toplantılara katılımları sağlanacaktır.

Bu kapsamda, illerinde ilk ve orta öğretim ile lisede okuyan çocuklar ile yüksek öğrenim görenlerle ilgili istatistikî veriler ((Ek-9) “Öğrenim Gören İltica/Sığınma Başvuru Sahipleri ve Sığınmacı/Mültecilere Ait İstatistik Formu”na doldurulacaktır.

20. Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği İle İlişkiler

Sığınmacı statüsü verilen başvuru sahiplerinin üçüncü ülkeye yerleştirilme işlemleri Bakanlığımız ile işbirliği içerisinde BMMYK tarafından yapılmaktadır.

Bunun yanında, Bakanlığımızca, diğer ulusal ve uluslararası sivil toplum kuruluşlarının yanında BMMYK ile gerek kişisel başvurular, gerekse AB’ne uyum sürecinde iltica prosedürünün güçlendirilmesi amacıyla işbirliğine gidilmektedir.

21. İstatistikî Veriler:

Bu çerçevede ülkenin kaynaklarını ihtiyacı olan zor durumda kalmış kişilere sunması açısından, başvuru sahipleri ile mülteci veya sığınmacı statüsü almış olan yabancılara yapılan yardımlar EK-10’da ki Formatlara uygun her ay POLNET üzerinden Bakanlığımıza gönderilecektir.

22. İzleme Süreci

Türkiye’den iltica/sığınma başvurusunda bulunan, yabancı uyruklu ya da vatansız kişilere uygulanacak usul ve esaslarının, uygulama talimatına göre etkili bir şekilde yapılıp yapılmadığı ile uygulamada görülebilecek aksaklıkların ve hukuki boşlukların tespit edilmesi, Avrupa Birliği müktesebatına uyum sürecinde çıkarılması öngörülen iltica mevzuatının, hukuki temelinin kuvvetlendirilmesi ve kapasitenin artırılması için, bu talimatının uygulanması Bakanlıkça takip edilecektir.

Bu çerçevede, Valilikler, uygulama talimatında görevlendirilen birimlere talimatın dağıtımını yapacak ve etkili bir şekilde uygulanmasını sağlayacaktır.

Konunun takibinin sağlanarak, herhangi bir aksaklığa meydan verilmemesi hususunda bilgi ve gereğini arz ve rica ederim.

Abdülkadir AKSU
İçişleri Bakanı

E K L E R : (1-15 arası Ekler, Yabancılar Hudut İltica Dairesi Başkanlığı'nın POLNET ortamındaki <http://egm1ydbmmb01> adresinde bulunmaktadır.)

Ek-1: İltica-Sığınma Başvuru Sahiplerine Tebliğ Edilecek Hususlar

Ek- 2: İltica-Sığınma Başvuru Bildirim Formu

Ek-3: İltica/Sığınma Müracaat ve Ön Görüşme Formu

Ek-4: Kimlik Tanıtma Belgesi

Ek-5: Kişisel Mülakat Randevu Belgesi

EK-6: İltica-Sığınma Mülakat Formu

Ek-7: İltica/Sığınma Başvuru Sahiplerine ve Sığınmacı/Mültecilere Yapılan Sağlık Yardımlarına İlişkin İstatistik Formu

Ek-8: Çalışma İzni Alan İltica/Sığınma Başvuru Sahipleri ve Sığınmacı/Mültecilere Ait İstatistik Formu

Ek-9: Öğrenim Gören İltica/Sığınma Başvuru Sahipleri ve Sığınmacı/Mültecilere Ait İstatistik Formu

EK-10:İltica-Sığınma Başvuru Sahiplerine ve Sığınmacı/ Mültecilere yapılan Sosyal Yardımlarla İlgili İstatistik Formu

EK-11:İltica-Sığınma Başvuru Sahiplerine ve Sığınmacı / Mültecilere Ait İstatistik Formu

EK-12:İltica-Sığınma Başvurusu Yapanlara Ait Sayısal Durum Formu

EK-13-A: Yoğunlaştırılmış Uzmanlık Seminerleri, İltica/sığınma Mülakat Teknikleri, Mülteci Statüsü Belirleme Stajı, Menşe Ülke Bilgisi Elde Etme ve Bu Bilgileri İltica Prosedürlerinde Kullanma Stajı gören personel listesi

EK-13-B: İltica hukuku, Mülteci Statüsü Belirleme Eğitimi Alan Personel listesi

EK- 14: İltica ve Sığınma Başvuru Sahipleri ile Mülteci ve Sığınmacıların Yerleştirildiği Resen İkamet İzni Verecek İller

Ek-15 Türkiye'deki İltica/Sığınma Başvuru Sahipleri İçin Temel Bilgiler Broşürü

NOT: Yukarıdaki Ekler, sürekli olarak ihtiyaçlar çerçevesinde Bakanlıkça POLNET otamında yenilenebilecek ve yeni istatistikî bilgiler istenebilecektir.

Ek-15 “Türkiye’deki İltica/Sığınma Başvuru sahipleri İçin Temel Bilgiler” Broşürü, İl Emniyet Müdürlükleri Yabancılar/Pasaport Yabancılar Şube Müdürlüklerince yeterli sayıda çoğaltılarak müracaat makamlarında veya hudut kapılarında ve başvuru yapılması muhtemel birimlerde yeterli sayıda çoğaltılarak bulundurulacaktır. Farklı dillerde Bakanlıkça hazırlanacak broşür bilahare POLNET ortamında yayınlanacaktır.

İstatistikî bilgiler, her hangi bir resmi yazışmaya gerek olmadan İl Emniyet Müdürlükleri Yabancılar birimlerinde POLNET ortamında (Outlook yoluyla) Bakanlığımıza gönderilecektir. Bu nedenle, Yabancılar Hudut İltica Dairesi Başkanlığı, İltica Göç ve Vatandaşlık Şube Müdürlüğü (Dahili Tel: 32 95) ile irtibat halinde bulunularak Eklerin güncel hali takip edilecektir.

DAĞITIM :
Gereği :
Başbakanlığa (Ek konmadı)
(Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu Gnl.Müd.)
(Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Gnl.Müd.)
Dışişleri Bakanlığına (KYGK) (Ek Konmadı)
Sağlık Bakanlığına “
Milli Eğitim Bakanlığına “
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına “
81 İl Valiliğine (E-Posta) “

Bilgi :
Genelkurmay Başkanlığına(Ek Konmadı)
AB Genel Sekreterliğine (Ek Konmadı)
Adalet Bakanlığına “
MİT Müsteşarlığına “
Jandarma Genel Komutanlığına “
Mahalli idareler Genel Müdürlüğüne“
Kızılay Genel Müdürlüğüne “